

Slovenski št. 2 čebelar

letnik CXVII – februar 2015

ISSN 0350-4697

Nepredvidljiv zimski mesec

**Zimsko zatiranje varoj,
če zaleganje ne preneha?**

**Zatiranje malega panjskega
hrošča (*Aethina tumida*)**

**ApiSlovenija
2015
38. dnevi
čebelarstva v Celju**

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Satnice si lahko izdelate tudi sami

- v čistilni posodi, ki je dodatno izolirana - zaradi manjše porabe energije, očistite, zbistrite in sterilizirate vosek
- s kalupom, ki je vodno hlajen in ima vtisni plošči iz slikonskega kavčuka, lahko v eni uri izdelate približno 60 satnic.

ODKUPUJEMO ČEBELJI
VOSEK DO 6,00 EUR/kg

Pri nas lahko kupite AŽ in LR
BIO satnice s certifikatom
ter satnice s trotojskimi celicami.

KUHALNIK VOŠČIN PARNI

- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin
- v notranjo košaro se lahko vloži ca. 30 satov
- moč grelnika 2,5 kW/230V.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

Čebelje pogače Medopip plus,
Medopip standard in
Apifonda.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

UVODNIK

Drage čebelarke in cenjeni čebelarji!

ČZS je 15. januarja 2015 v odprtem pismu Vladi RS znova izrazila nestrinjanje s spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju –

ZZVZZ-M (Ur. l. RS, št. 91/2013). Svoje nestrinjanje s spremembo zakona smo večkrat izrazili že pred njegovo uveljavitvijo ter ga posredovali ministrstvu ma za zdravje ter za kmetijstvo in okolje.

Glede prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, povezanih z opravljanjem dopolnilne dejavnosti na kmetiji oz. v čebelarstvu, menimo, da zavirajo in uničujejo razvoj kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki so ključne za doseganje ekonomičnosti, še posebej v čebelarstvu, ki ga je lani prizadela velika katastrofa.

S spremembo ZZVZZ-M morajo namreč kmetje in čebelarji, ki opravljajo dopolnilno dejavnost kot postranski poklic in niso kmečko zavarovani, od 1. februarja 2014 naprej vsak mesec plačevati prispevek za poškodbe pri delu in poklicno bolezen. Ta obsega 0,53 odstotka povprečne bruto plače za oktober minulega leta, to pa je 8,09 evra. Za obračunsko obdobje od februarja 2014 naprej morajo osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic, plačevati tudi mesečni prispevek po stopnji 6,36 odstotka od 25 odstotkov povprečne bruto plače za oktober minulega leta, torej dodatnih 24,27 evra. Tako morajo kmetje in tudi čebelarji, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji in niso kmečko zavarovani, ne glede na višino dohodka iz dopolnilne dejavnosti, plačevati po 32,36 evra na mesec oz. 388,32 evra na leto. Po našem prepričanju je zvišanje prispevka neupravičeno in za večino nosilcev dopolnilnih dejavnosti nesprejemljivo. Cilja dopolnilnih dejavnosti sta razvoj manjših kmetij in izboljšanje ekonomičnosti kmetij, predvsem manjših, saj te nimajo velike proizvodnje. Novi prispevek pa je dosegel prav nasprotno: tisti kmetje in čebelarji, ki so registrirali dopolnilno dejavnost, da bi izboljšali ekonomičnost svoje kmetije, so z uvedbo prispevka to dejavnost zaprli.

Marsikdo namreč ne dosega tolikšnega letnega dohodka, da bi z njim plačal obvezne prispevke in

Fotografija na naslovnici: Čebela na vrbi (*Salix* spp.) nabira pelod za krmiljenje nove pomladne zalege. Fotografija z mednarodnega natečaja čebelarke fotografije Čebelarke zveze Slovenije 2014. Foto: Yuri Mirny, Ukrajina

UVODNIK

Tanja Magdič:	41
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Prof. dr. Aleš Gregorc: Ocenjevanje čebeljih družin, ki preživijo napad varoj	44
Tanja Magdič: Spremembe pri izdajanju računov	45
Dr. Peter Kozmus: Slovenija bo v letu 2015 gostiteljica mednarodne konference COLOSS in simpozija na temo Apiterapije	46
Franc Šivic: Novice iz sveta	47
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Ivan Ogrinc: Prezimitve čebel na medu	49
Marko Borko: Zimsko zatiranje varoj, če zaleganje ne preneha?	50
S KNJIŽNE POLICE	
Anton Tomec: Prof. dr. Andrej Šalehar: Slovenske čebelarke knjige in tiski do leta 1945 ter čebelarstva knjižnica Franca Jagera	52
DELO ČEBELARJA	
Mag. Marko Hrastelj: Nepredvidljiv zimski mesec	53
ZDRAVJE ČEBEL	
Prof. dr. Vlasta Jencić in Dr. Metka Pislak Očepek: Zatiranje malega panjskega hrošča (<i>Aethina tumida</i>)	55
Suzana Skerbiš, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za februar	57
VPRAŠANJA IN ODGOVORI	58
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
Prof. dr. Andrej Šalehar: Pravila P. P. Glavarja za čebelarstvo-vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781 (II. del)	59
Marjan Skok: Čebelarstvo društvo Zagorje 1978-2014 (I. del)	61
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	64
DOGODKI IN OBVESTILA	67
OBVESTILA ČZS	69
MALI OGLASI	77
V SPOMIN	79

INDEX

EDITORIAL

Tanja Magdič:	41
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Prof. Aleš Gregorc, DSc: Evaluation of Bee Colonies That Survive the Attack of Varroa Mites	44
Tanja Magdič: Changes in Invoicing	45
Peter Kozmus, DSc: Slovenia Will Host the COLOSS International Conference and Symposium on Apitherapy in the Year 2015	46
Franc Šivic: World News	47
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Ivan Ogrinc: Overwintering of Bees on Honey	49
Marko Borko: Winter Suppression of Varroa Mites, if Egg Laying Doesn't Stop?	50
OFF THE BOOKSHELF	
Anton Tomec: Prof. Andrej Šalehar, DSc: Slovenian Beekeeping Books and Prints up to 1945 and Beekeeping Library of Franc Jager	52
BEEKEEPER'S WORK	
Marko Hrastelj, MSc: Unpredictable Winter Month	53
BEES' HEALTH	
Prof. Vlasta Jencić, DSc in Metka Pislak Očepek, DSc: Suppression of Small Hive Beetle (<i>Aethina tumida</i>)	55
Suzana Skerbiš, DVM: Veterinary Advice for February	57
Q&A	58
HISTORY OF BEEKEEPING	
Prof. Andrej Šalehar, DSc: The Rules of P. P. Glavar For Beekeeping-Gardening School on Lanšprež From 1781 (Part II)	59
Marjan Skok: Beekeepers Society Zagorje 1978-2014 (Part I)	61
PRESENTATION OF A BEEKEEPER	64
NEWS AND EVENTS	67
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	69
SMALL ADS	77
IN MEMORIAM	79

stroške. V ČZS se zavedamo problematike, zato pozivamo vse pristojne, celotno Vlado RS, še posebej pa ministrstvo za zdravje ter za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da začnejo reševati nastali zaplet,

skličejo skupni sestanek in pripravijo tak predlog spremembe zakonodaje, da bo ta prispevala k razvoju malih in srednje velikih kmetij in čebelarstev.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

64. občni zbor Čebelarke zveze Slovenije

64. redni občni zbor ČZS bo v soboto, 11. aprila 2015, ob 9. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici.

Vabilo z dnevnim redom bo objavljeno v prihodnji številki Slovenskega čebelarja. *Boštjan Noč, predsednik ČZS*

ApiSlovenija

38. dnevi čebelarstva v Celju

Celjski sejem, 14.–15. marec 2015

Največje, že 38. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

V soboto, 14. marca 2015, bosta osrednji strokovni temi čim boljša izraba paš v Sloveniji in problematika malega panjskega hrošča, v nedeljo, 15. marca 2015, pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarskim praksam.

PROGRAM:

SOBOTA, 14. MAREC

8.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

8.00–9.30: Predvajanje čebelarskega promocijskega filma

9.30–10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni nagovori predsednika ČZS in gostov

10.00–13.00: **OSREDNJA TEMA – ČIM BOLJŠA IZRABA ČEBELJIH PAŠ V SLOVENIJI TER PROBLEMATIKA MALEGA PANJSKEGA HROŠČA**

- Jure Justinek – Čebelje paše in pašne zmogljivosti v Sloveniji
- Marinka Ivančič – Pašni red in kataster
- Štefan Šemen – Priprava čebel za prevoz na pašo in oskrba čebel med pašo
- Blaž Šercelj – Priprava čebel na pašo v prevoznem čebelarstvu
- Boštjan Noč – Priprava čebel na pašo v stacionarnem čebelarstvu
- Jože Sever – Pridobivanje sortnega medu
- Prof. dr. Vlasta Jenčič – Mali panjski hrošč (*Aethina tumida*)

NEDELJA, 15. MAREC

8.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

8.00–9.15: Predvajanje čebelarskega promocijskega filma

9.15–9.30: Razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarke fotografije ČZS 2014

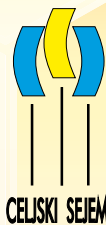
9.30–12.00: **OSREDNJA TEMA – DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA**

- Mag. Andreja Kandolf Borovšak in Nataša Lilek – Zakaj je potrebna menjava satja?
- Janez Kropivšek – Moj način menjave satja
- Dr. Stanko Kapun – Moj način zatiranja varoj
- Mag. Marko Hrastelj – Narejanje rezervnih družin
- Dominik Žvikart – Kako izvajam selekcijo oz. osnovno odbiro v svojem čebelarstvu?
- Tomaž Samec – Akaricidi in propolis
- Miro Cetina – Ekološko čebelarstvo
- Tomaž Šauperl – Trženje in nastop na trgu

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Informacije: Nina Ermenc Pangerl, tel.: 03/543 32 00

nina.ermenc@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

ApiSlovenija 38. dneva čebelarstva v Celju

Oprema in materiali za čebelarje,
med in izdelki iz medu

Celjski sejem, 14. in 15. marec 2015

Odpiralni čas oba dneva
od 8.00 do 18.00 ure.

Največje srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji
letos prinaša številne **NOVOSTI!**

Mednarodna prodajna razstava se seli v večjo sejmsko dvorano D!

Razstavljalcem selitev omogoča še bolj kakovostno predstavitev ponudbe in dober stik s kupci. Čebelarke in čebelarji pa boste imeli boljši pregled nad celotno ponudbo opreme, pripomočkov in materialov za čebelarjenje.

Večja sejmska dvorana – več ponudbe

Večja sejmska dvorana omogoča pritegnitev novih ponudnikov čebelarске opreme in materialov. Zaradi velikega zanimanja ponudnikov iz tujine si lahko letos obetate še več različne ponudbe. Manjkali pa ne bodo tudi vsi dolgoletni domači razstavljalci!

Prav tako si letos obetamo še večji obisk iz tujine. Poskrbeli smo tudi za najmlajše obiskovalce, ki bodo v otroškem kotičku slikali na panjske končnice.

POSEBNE UGODNOSTI ZA OBISKOVALCE

Enodnevna skupinska vstopnica (ob naročilu 20 vstopnic ali več): 6 EUR (na osebo)*

Dvodnevna vstopnica za eno osebo: 12 EUR

* Nakup skupinskih vstopnic je potrebno najaviti najkasneje do četrтка, 5. marca 2015.

Več informacij in naročilo: ga. Darja Polak,
E: darja.polak@ce-sejem.si, T: 03 54 33 202.

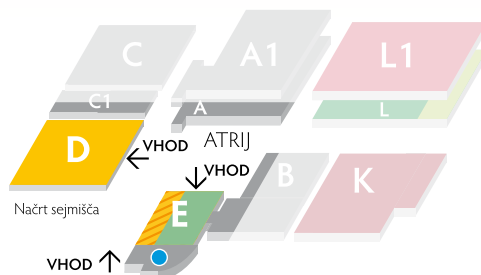
**V istem terminu na sejmišču še 20. sejem FLORA,
14. sejem POROKA in 11. sejem ALTERMED.**

Medena tržnica, Apiturizem, medovite rastline, inovatorji v sejmski dvorani E

V »stari« dvorani E bo predstavitev in prodaja medovitih rastlin, medena tržnica s prodajo izdelkov iz medu, posebna predstavitev certificiranih ponudnikov Apiturizma in api doživetij, predstavili se bodo inovatorji.

Strokovni posvet letos v znamenju razprave o čim boljši izrabi čebeljih paš v Sloveniji ter problematiki malega panjskega hrošča

Strokovni posvet bo v Modri dvorani, kjer je potekal tudi v preteklosti.

- ApiSlovenija, 38. dneva čebelarstva v Celju
- Medena tržnica, Apiturizem, medovite rastline, inovatorji ... (dvorana E)
- Strokovni posvet (Modra dvorana)
- FLORA (dvorani L in E)
- POROKA (dvorana L1)
- ALTERMED (dvorana K)

www.czs.si
www.ce-sejem.si

Ocenjevanje čebeljih družin, ki preživijo napad varoj

Aleš Gregorc*, ales.gregorc@kis.si

Članek je povzetek predavanja, ki ga je 19. decembra 2014 na Kmetijskem inštitutu Slovenije pripravil dr. Yves Le Conte iz laboratorija za biologijo in zaščito čebel UR INRA v Avignonu v Franciji.

Od pojava varoj v Franciji leta 1983 so čebelje družine skušale napad preživeti brez zatiranja teh zajedavcev. V našem programu smo želeli pojasniti mehanizme preživetja in jih skušali razložiti. Naš cilj je bil usmeriti čebelarstvo prakso v čebelarjenje z odpornimi čebelami in tako zmanjšati količino uporabe akaricidov v družinah.

Populacija družin, ki smo jih preučevali, je preživela vsaj tri leta, nekatere družine pa tudi šest let. Spremljanje stopnje napadenosti in razvoja varoj v družinah je pokazalo nizko stopnjo napadenosti družin z varojami. Tako smo ocenjevali preživetje družin. Da bi pojav razložili, smo testirali več hipotez. Med drugim smo testirali čistilno vedenje družin, ki so bile dovzetne za varoje, in družin, ki do bile proti njim odporne. Med obema skupinama nismo ugotovili razlike, čeprav je bilo mogoče preživetje družin delno pojasniti tudi z vplivom čistilnega vedenja.

Ugotovili smo različne kemične snovi, ki jih vsebuje varoje. Testirali smo, ali te snovi zaznavajo tudi čebele. Ugotovili smo štiri potencialne substance, ki sprožijo odziv pri čebelah. Dodatni poskusi bodo pokazali, ali lahko te snovi uporabljamo kot orodje za selekcijo čebel. Predvsem nas zanima sposobnost čebel, da te snovi zaznajo v zalegi, in tako uničijo varoje oz. preprečijo njihov razvoj.

Razvoj odnosa med gostiteljem in zajedavcem so raziskovali že pri različnih modelih v naravi. V našem primeru smo želeli raziskati, ali je zajedavec med razvojem parazitoze postal za gostitelja manj škodljiv. Za ta namen smo postavili kazalnike, na podlagi katerih naj bi ugotovili genetske razlike v populaciji varoj. Z uporabo molekularnih metod smo raziskovali mitohondrialno DNK (mDNK) in mikrosatelite, ki so v jedrni DNK (cDNK) varoj. Želeli smo ugotoviti morebitne razlike v populaciji varoj. Na podlagi analiz sekvenciranja mDNK in vzpostavitve 24 mikrosatelitov v cDNK v populaciji varoj v Franciji nismo ugotovili razlik, prav tako pa tudi ne drugod. Gre za

zelo veliko sorodnost med varojami, ki parazitirajo medonosno čebelo.

Znani so virusi, ki se pojavljajo pri varojah in so nevarni za čebele. Čebele lahko umrejo zaradi delovanja virusov in ne zaradi samih varoj, vendar te lahko podpirajo njihovo razmnoževanje ali pojavljanje. Naša domneva je bila, da so družine, ki so preživele napad varoj, v primerjavi z družinami, ki so odmrle, odpornejše tudi proti virusom. V sodelovanju z raziskovalci iz Velike Britanije smo ugotovili, da preživele družine niso okužene z dvema nevarnim virusoma: virusom kronične in virusom akutne paralize čebel, tega pa pri kontrolnih družinah nismo ugotovili.

Družine, ki preživijo napade varoj, so pogosto prepuščene same sebi, podobno kot »divje« čebele v naravi. Zato smo ugotovili, da je to lahko primer načina preživetja čebeljih družin. Ena od možnosti je tudi pojavljanje različnih velikosti satnih celic z zalego v naravnem okolju. V »divjih« družinah je velikost satnih celic manj pomembna, kot to velja za satje v čebelarstvu. Zato sklepamo, da k manjšemu razmnoževanju varoj lahko prispeva tudi pomanjkanje prostora v satni celici. Testirali smo tudi to domnevo in uporabili različne tipe satja z različnimi velikostmi celic. Prvi rezultati potrjujejo domnevo, vendar bomo raziskave še nadaljevali.

Čebelarji imajo v svojih čebelarstvih možnost spremljati razvoj varoj v različnih družinah in pri tem ugotavljati morebitne vzroke oz. biološke osnove, ki bi lahko povzročale različne stopnje napadenosti ali celo odpornosti posameznih družin na napad varoj. ■

Vir: www.kis.si/Dogodki_1/Raziskovalno_in_strokovno_delo_na_podrocju_selekcije_in_vzreje_na_varoje_odpornih_cebel_v_Franciji

Institut National de la Recherche Agronomique

Dr. Yves Le Conte

Foto: Internet

* Prof. dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Spremembe pri izdajanju računov

Tanja Magdič*, tanja.magdic@czs.si

Izdaja e-računov proračunskim uporabnikom

Od 1. januarja 2015 moramo tudi čebelarji **proračunskim uporabnikom** (npr. šolam, vrtcem, občinam – celoten seznam je objavljen na spletni strani Uprave za javna plačila: www.ujp.gov.si) izstavljati **račune v elektronski obliki** ali t. i. e-račune. Za manjše število računov (pet na mesec) bo te mogoče vnašati ročno v spletni aplikaciji UJP-a (Uprave za javna plačila: www.ujp.gov.si/novice.asp?id_n=355). Vnašanje prek tega portala bo brezplačno, potreben pa bo certifikat oz. digitalni podpis. Druga možnost izdaje računov je **prek spletne banke**, vendar je ta storitev plačljiva. Ceno oddaje e-računa preverite na svoji banki, po večini pa je približno 0,25 evra za poslani račun.

Kako pridobite digitalni podpis?

V Sloveniji obstaja več pooblaščenih izdajateljev potrdil, najbolj razširjen pa je Sigen-ca. Pri tem izdajatelju je mogoče digitalni podpis pridobiti brezplačno na območni upravni enoti zgolj na podlagi zahtevka in osebne dokumenta. Podrobnosti si lahko preberete na spletni strani: www.sigen-ca.si/pridobitev_fizicni.php.

Od 31. januarja 2015 obvezna uporaba vezanih knjig računov

V Uradnem listu Republike Slovenije, št. 90/2014, z dne 15. decembra 2014, je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2H).

V skladu s 6. členom ZDavP-2H (novi 31.a člen ZDavP-2) bodo morali **vsí zavezanci, ki na podlagi davčnih (in drugih) predpisov vodijo poslovne knjige in evidence ter pri gotovinskem poslovanju izdajajo račune brez uporabe ustreznega računalniškega programa oziroma elektronske naprave (z revizijsko sledjo o izdanih računih), uporabljati račune iz posebne vezane knjige računov, ki jih bodo pridobili v prosti prodaji, pred njihovo uporabo pa jih bo potrdil davčni organ**. Vezane knjige računov bodo morali zavezanci uporabljati od 31. januarja 2015 naprej. Tako bodo morali račune izdajati tudi vsi tisti čebelarji, ki so zavezani k izdaji računov (če npr. davčno osnovo za dopolnilno dejavnost ugot-

vljajo na podlagi vodenja knjig ali normiranih stroškov).

Še vedno pa so od izdajanja računov izvzeti čebelarji, ki davčno osnovo ugotavljajo na podlagi pavšala. Izjema so zavezanci, ki za obračun davka potrebujejo račun in čebelje pridelke plačajo z gotovino.

Vezana knjiga računov

Foto: Internet

Vezana knjiga računov bo vsebovala več obrazcev računov. Vsaka bo imela svojo serijsko številko, ki bo odtisnjena na vsakem obrazcu v knjižnem bloku. Zavezanec bo moral vezano knjigo računov pred prvo izdajo računa potrditi pri davčnem organu. Davčni organ bo vodil evidenco o izdanih vezanih knjigah računov za posameznega izdajatelja in evidenco o potrjenih vezanih knjigah računov za posameznega zavezanca. Vezano knjigo računov bo moral za izdajo računov pri gotovinskem poslovanju uporabiti tudi vsak zavezanec za davek, kadar izdaja račune prek računalniških programov oziroma elektronske naprave ne bo mogoča zaradi okvare računalniškega programa ali elektronske naprave oziroma zaradi izpada električne energije.

Izdajatelji oziroma založniki vezanih knjig računov bodo morali pred izdajo (izdelavo) teh knjig od davčnega organa pridobiti identifikacijsko oznako izdajatelja, ki bo sestavni del serijske številke. Prav tako bodo morali izdajatelji oziroma založniki pred izdajo nove serije vezanih knjig računov davčnemu organu posredovati podatke o serijskih številkah vezanih knjig, ki jih nameravajo izdati. Vsebinska, oblika in način potrjevanja vezanih knjig računov bodo podrobneje določeni v pravilniku.

Namen te določbe je zagotoviti večjo sledljivost pri izdanih računih brez uporabe računalniškega programa oziroma elektronske naprave pri gotovinskem poslovanju. Za kršitve obveznosti v zvezi z izdajo računov pri gotovinskem poslovanju so določene tudi globe (21. člen novele ZDavP-2H). Zavezanci lahko zdajšnje (nepotrjene) obrazce paragonovskih blokov uporabljajo še do vključno 30. januarja 2015. ■

* Svetovalka JSSČ za ekonomiko

Slovenija bo v letu 2015 gostiteljica mednarodne konference COLOSS in simpozija o apiterapiji

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

COLOSS (Prevention of honey bee COlony LOSSes; Preprečevanje izgub čebeljih družin) je mednarodno neprofitno združenje s sedežem v Bernu v Švici, usmerjeno v izboljšanje življenjskih razmer čebel (well-being) na svetovni ravni. Ta organizacija združuje znanstvenike, veterinarje, specialiste na področju kmetijstva in študente iz 69 držav. V združenju verjamejo, da sta sodelovanje in dialog ključ za boljše razumevanje razlogov za zdajšnje ogroženost čebeljih populacij. Predsednik združenja je dr. Peter Neumann (Švica), podpredsednik dr. Karl Crailsheim (Avstrija), tajnik pa dr. Geoff Williams (Švica). Člani združenja iz Slovenije so: dr. Aleš Gregorc, dr. Janko Božič, dr. Danilo Bevk, dr. Gordana Glavan in dr. Maja Smodiš Škerl.

V okviru združenja potekajo različne dejavnosti. Nedavno je izšla knjiga z naslovom BEEBOOK, v kateri je zbranih skoraj 1700 standardiziranih metod raziskovanja čebel. Izdala jo je založba, ki deluje v okviru IBRA (International Bee Research Association), objavljena pa je tudi na spletni strani: www.ibra.org.uk/articles/JAR-52-1-2013-BEEBOOK. Poleg tega združenje zbira podatke o zimskih izgubah čebel ter jih vsako leto objavi na spletni strani: www.coloss.org/coreprojects/monitoring/startpage. Člani se vsako leto srečujejo na letnih konferencah, na katerih predstavijo rezultate najnovejših raziskav.

ČZS in Slovenija bosta kot organizatorki letošnje konference tri dni gostiteljici najimenitnejših

raziskovalcev iz Evrope in od drugod, ob tej priložnosti pa bomo lahko neposredno slišali ugotovitve najnovejših raziskav o čebelah. Ker je v zadnjem obdobju v Evropi veliko pozornosti namenjene panjskemu hrošču, bo to tudi

ena izmed osrednjih tem konference. Za nas je to pomembno zlasti zato, da bomo lahko čim bolj pripravili ukrepe za zaščito naših čebel pred tem škodljivcem. Prva dva dneva konference bosta namenjena izmenjavi znanj med raziskovalci, tretji dan pa bo namenjen čebelarjem, zato bo zagotovljeno tudi simultano prevajanje v slovenščino. Več informacij o združenju je dosegljivih na njegovi spletni strani: www.coloss.org.

Konferenca se bo nadaljevala z dvodnevним mednarodnim simpozijem o apiterapiji. Teme simpozija bodo uporaba cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa v apiterapiji ter vdihavanje zraka iz panja. En dan simpozija bo potekal v Mariboru v spomin na dr. Filipa Terča, zato bo del simpozija posvečen tudi čebeljemu strupu. Ob tej priložnosti bodo udeleženci simpozija počastili spomin na dr. Filipa Terča tudi z obiskom njegovega groba. Dogodek bo potekal od 21. do 24. oktobra 2015. Čebelarji boste konferenco lahko obiskali 23. oktobra, simpozij o apiterapiji pa 23. in 24. oktobra 2015. ■

Foto: Internet

* Dr., strokovni vodja Priznane rejske organizacije

FTN, d. o. o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju
02/62-96-226

www.ftn.si

UGODNE CENE &

NOVI MOTIVI POKROVČKOV

Pokrovi Ø 82 mm že od 0,072 €/kos.

Delovni čas: od ponedeljka-petka od 8. do 14. ure

Novice iz sveta

Avstrija

Predsednik Avstrijske čebelarске zveze Johann Gruscher v svoji novoletni poslanici bralcem revije Bienen aktuell z veseljem sporoča, da so po dolgotrajnih pogajanjih z oblastmi končno dosegli poenostavitev prodaje zdravil proti varozi. Zdaj čebelarji zanje ne potrebujejo več veterinarskih receptov (kot je za zdaj npr. še praksa v Italiji, op. p.), temveč jih lahko brez omejitev kupujejo v drogerijah ali pri specializiranih trgovcih.

Predsednik Avstrijske čebelarске zveze Johann Gruscher

Ker je bila čebelarска letina 2014 slaba, predlaga, naj jo čebelarji izrabijo za razmislek o zdajšnjih cenah medu – imenuje ga tekoče zlato – in jih prilagodijo pravi vrednosti tega čebeljega pridelka, saj je ta podcenjen.

Z vseh strani poročajo o velikem številu varoj v panjih, zato se številni bojijo, da bo ta zima za čebele katastrofalna. Tisti, ki bodo izgubili več kot 30 odstotkov čebeljih družin, morajo po zakonu to sporočiti ustreznim organom.

Franc Šivic

Vir: Gruscher, J. (2014): Geschätzte Imkerinnen ..., *Bienen aktuell*, št 12., str. 3.

Italija

Iz te sosednje države prejemamo vznemirljive novice, da je veliko čebeljih družin propadlo že pred zimo, pri nekaterih čebelarjih tudi do 70 odstotkov, in da bo še več mrličev spomladi. Razloge za takšno stanje pripisujejo nenavadni trdoživosti in agresivnosti varoj, slabi paši, saj so nekatere družine celo umirale od lakote, in nosemi. Italijanski čebelarji imajo navado, da čebele v brezpašnem obdobju krmijo s pogačami. Lani to ni bilo dovolj, saj iz narave ni bilo nikakršnega dotoka hrane. Pri nas smo problem izpada paše v poletnih mesecih reševali s krmljenjem večjih količin sladkorne raztopine, tako da so matice zadovoljivo zalegale. Kdor je skrbno spremljal razvoj varoj ter pravočasno ukrepal, se zdaj nima česa bati. Lahko pa pričakujemo, da bodo italijanski čebelarji in tudi čebelarji nekaterih drugih zahodnoevropskih držav spomladi množično povpraševali po čebeljih družinah. Ali smo na to pripravljeni?

Franc Šivic

Vir: ustne informacije

V nabit polni dvorani kmetijskega inštituta v fur-lanskem mestu Gradišče je 15. novembra 2014 po-

tekala problemska konferenca italijanskih čebelarjev. Na dnevnem redu sta bili samo dve točki: mali panjski hrošč in azijski sršen. O prvem je poročal znani italijanski strokovnjak dr. Franco Mutinelli z beneškega veterinarskega inštituta, o drugem pa dr. Marco Porporato z agronomske fakultete univerze v Torinu.

Dr. Franco Mutinelli je bil eden prvih, ki si je ogledal žarišča malega panjskega hrošča (*Aethina tumida*) v Kalabriji in tudi sodeloval pri sanaciji žarišč. Vsi navzoči smo se vznemirili ob njegovih besedah, da kljub uničenju več tisoč panjev v tej južnoitalijanski deželi še vedno odkrivajo nove okužbe panjev. Našli so jih tudi že na sosednji Siciliji, kamor so jih zanesli prevaževalci. Na vprašanja čebelarjev, kakšne so možnosti za dokončno uničenje tega nevarnega škodljivca, je dr. Mutinelli odgovoril, da si veterinarska služba sicer prizadeva doseči ta cilj, vendar moramo biti pripravljeni, da se bo hrošček kljub temu širil naprej. Težava je predvsem v tem, da njegove ličinke v stadiju bube prezimujejo 15 do 20 cm globoko pod zemljo, tam pa jih je težko uničiti. Če preživi samo ena, se bo neovirano razvijal naprej. Strokovnjaki sumijo, da se je okužba verjetno zgodila že veliko prej, preden so odkrili prvo žarišče, morda leta 2013. Če je to res, obstaja verjetnost, da je hrošček že ponekod v severni Italiji ali celo zunaj države. V teh krajih na jugu Apeninskega polotoka namreč vsako leto februarja vzredijo več deset tisoč matic, marca pa jih v obliki umetnih rojev izvozijo v Nemčijo. Ko se je pojavila prva novica o odkritju parazita, je bila takoj ustavljena vsakršna prodaja matic ali čebel iz južne Italije. To je oziroma bo povzročilo velikansko škodo čebelarjem, ki so živeli od vzreje matic in narejencev, marsikateri pa bo moral prenehati čebelariti.

Nekateri italijanski čebelarji po navadi svoje pomodne družine prezimujejo na toplem jugu, spomladi pa jih pripeljejo na sever države in jih tam prodajajo. Ker so te čebele že marca dobro razvite in imajo veliko zalege, dosegajo zanje visoke cene, po navadi več kot 100 EUR za 5-satne prašilčke. Do začetka akacijeve paše so to normalne gospodarske družine, ki ob ugodnem vremenu naberejo toliko medu, da so že s prvim točenjem poplačani stroški nakupa. Ti čebelarji se zdaj bojijo, da so morda spomladi s prašilčki zanesli hroščka tudi na sever.

Nekaterim povabljenim udeležencem problemske konference – tudi meni – so organizatorji podarili pasti za lovljenje hroščkov, ki jih je dal na tržišče

Dr. Franco Mutinelli

Foto: Internet

britanski proizvajalec zdravil za čebele Vita Europe. Seveda pa te pasti niso dovolj. Od vseh akaricidov, ki jih dandanes uporabljamo v čebelarstvu, tega novega sovražnika čebel ubija samo kumafos, ki je pri nas registriran pod imenom Check Mite. Če ga bomo morali začeti uporabljati, se bomo morali hkrati tudi posloviti od ekološkega čebelarjenja. V življenju je že tako, da če je nekomu kakšna stvar v nesrečo, je drugemu v korist. Verjetno si nekateri prihodnji proizvajalci sredstev za zatiranje malega panjskega hrošča že manejo roke.

dr. Marco Porporato

Dr. Marco Porporato nam je pripovedoval o svojih izkušnjah z azijskim sršenom (*Vespa velutina*). Ta novi škodljivec čebel se je pojavil pred nekaj več kot letom dni v skrajnem severozahodnem delu Italije v bližini francoske meje in je lokalnim čebelarjem do zdaj povzročil že kar nekaj škode. Za razliko od domačih sršenov, ki lovijo posamič, azijski sršeni napadajo čebelje družine v skupinah. Ko se pojavijo pred panjem – navadno izbirajo slabiče –, se čebele tako prestrašijo, da prenehajo izletavati. Ždijo okoli žrela in samo brezmočno opazujejo dogajanje pred njim. Sršeni v začetku lovijo samo pašne čebele, ko se te vračajo domov. Spretni ropar jo v zraku bliskovito napade, odnese na bližnjo vejo ali travno bilko, ji tam odstrani glavo, zadek in krila, z oprsem, v katerem so letalne mišice, bogate z beljakovinami, pa odleti v svoje gnezdo in z njim nahrani ličinke. Ko zmanjka pašnih čebel, sršeni množično vdrejo v panj in ga do kraja izropajo.

Čebelarji za zatiranje odraslih sršenov uporabljajo plastične steklenice, napolnjene s pivom, ter jih obešajo v bližini stojišč, poleg tega pa v krošnjah dreves iščejo tudi njihova gnezda in jih uničujejo. Po nekod jim pri tem pomagajo gasilci in lovci. Na gozdnatih območjih jih je težko odkriti, še posebej poleti, ko so krošnje zelene. Dr. Porporato je nakazal tudi možnost, da se bodo azijski sršeni širili naprej proti vzhodu in jugu države, predvsem po avtocestah. Opazili so namreč, da se oplojene samice, ki so uspešno prezimile, spomladi rade oprimejo ponjav na tovornjakih in tako lahko v enem dnevu prepotujejo na stotine kilometrov in daleč od prvotnega žarišča osnujejo nove kolonije. ■

Franc Šivic

Vir: ustna informacija

Zveza čebelarjev »Lipa« Pazin organizira tradicionalno mednarodno prodajno razstavo čebelarске opreme in čebeljih pridelkov ter strokovnoizobraževalno srečanje

10. dnevi medu, 27.– 28. februar 2015, Pazin, Hrvaška

10. dnevi medu – Pazin 2015 bodo potekali na novi lokaciji v prostorih nove športne dvorane v mestu Pazin. Organizator prireditve je LAG »Srednja Istra«, njena pokroviteljja pa Istrska županija in mesto Pazin.

PETEK, 27. februarja 2015

10.00: Slovesno odprtje razstave

18.30: Slovesna podelitev priznanj najbolje ocenjenim vrstam medu

SOBOTA, 28. februarja 2015

9.30–13.30: Strokovnoizobraževalno srečanje (dvorana za predavanja)

11.00: Izobraževalna predstavitev ocenjevanja senzoričnih lastnosti medu

Vse dodatne informacije dobite po tel. št. 099/801 67 87 – g. Ranko Anđelini, predsednik Zveze čebelarjev »Lipa« Pazin ali po e-pošti: vina.andjelini@gmail.com in po tel. št. 099/820 15 02 – Željko Ravnić ali po e-pošti: zeljko.ravnic@lipa-pazin.hr ter na spletni strani www.lipa-pazin.hr.

Zaradi nove zasnove razstave in ureditve prostora prosimo vse zainteresirane razstavljalce, da prek spletne strani www.lipa-pazin.hr pravočasno oddajo svojo prijavo, kajti le tako bomo lahko predvideli velikost in obliko razstavnega prostora. Prednost imajo razstavljalci, ki so na naši razstavi sodelovali že v preteklosti, če bodo svojo prijavo poslali do 10. februarja 2015 in če bodo do tedaj tudi plačali pristojbino.

Prezimitev čebel na medu

Ivan Ogrinc, Ribnica

Prava hrana za čebele je samo med. S sladkorjem jim po mojem mnenju lahko pomagamo samo, če so v težavah, kakršne so bile leta 2014, ko jim v nekaterih krajih ni uspelo nabrati niti toliko medu, da bi preživele. Še slabše je bilo leta 1970 in leta 1980, saj so takrat sredi poletja zaradi lakote propadla celotna čebelarstva. Tako leta 1970 kot leta 1980 so bili v našem kraju vsega skupaj samo trije dnevi brez dežja. Če je le mogoče, v svojem čebelarstvu čebele za zimo krmim samo z medom. Nasprotujem tudi spodbujevalnemu krmljenju čebel in uporabi pogače, zato je sam spomladi nikoli nisem uporabil. Spomladi je vsekakor najboljša pogača med v medišču.

V medišču puščam satje z nekaj kilogrami medu. Ob prvem točenju pustim v medišču dva polna sata medu. Vedno ju postavim na desno stran panja. Če se pojavi možnost drugega točenja, čebelam tudi ob tem pustim sat ali dva itn. To je zaloga za zimo. Medu nikoli ne jemljem iz plodišč. Za jesensko pašo, ki naj bi dopolnila zimske zaloge medu, posejem nekaj njiv z medovitimi rastlinami, kot so face-lija, ajda, perzijska medena detelja, bela gorjušica ali oljna ogrščica. Ajdo posejejo tudi bližnji sosede. Če čebele septembra prinašajo medicino z bršljana ali s kake druge rastline, ki je neprimerna za prezimovanje, jim je treba za preprečitev strjevanja medu (nastanka t. i. cementnega medu) oz. paše na teh rastlinah nekajkrat dodati po 2 dl sladkorne tekočine ali kak drug razredčen med. Če takšnih paš ni, tovrstno ukrepanje ni potrebno.

Čebelja družina na 10 AŽ-satih po mojih izkušnjah potrebuje za prezimitev do sredine maja 10 kg medu. Če bi prezimovale ob sladkorni raztopini, bi jo do tedaj potrebovale 15 kg. Res pa je, da čebele, ki prezimujejo na medu, potrebujejo več vode za redčenje medu. To je očitno zlasti pozimi, saj čebele takoj, ko toplo sonce ogreje pročelje panjev, odletijo po vodo. Zaradi tega je napajalnik na sončni strani čebelnjaka tudi pozimi delno na-

Medeni sat iz medišča

polnjen z vodo, v katero dodam nekoliko soli. Ko sonce odtaja pipo, začne kapljati. Če pa je na stojišču sneg, čebele dobijo vodo, ko se sneg tali. V ekoloških čebelarstvih je v nujnih primerih ogroženosti družin za krmljenje delno dovoljena uporaba trsnega ekološkega sladkorja s certifikatom; kilogram takega sladkorja stane približno dva evra.

Prezimljene družine, ki so očiščene varoj, se spomladi dobro razvijajo hkrati z naravo, in to brez doslej tolikokrat priporočenega dražilnega krmljenja. Hojev med za prezimitev ni več tako problematičen, ker so zime toplejše in se čebele lahko trebijo vsak mesec. Sem pa v svoji praksi tudi že spregledal, da je v satju cementni med. Takrat sem izgubil kar precej čebeljih družin. Čebelarji, ki spoštujemo čebelo in naravo, ohranjamo upanje, da bo leto 2015 bolj medeno kot leto 2014. ■

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Zimsko zatiranje varoj, če zaleganje ne preneha?

Več čebelarjem smo zaradi letošnje mile zime (ponekod so čebele v toplem vremenu izletavale še pred božičem in prinašale cvetni prah), v kateri ni mogoče popolnoma zanesljivo ugotoviti, ali je pokrita zalega v čebeljih družinah še lanska ali že nova, saj zaleganje morda niti ni bilo prekinjeno, postavili vprašanje o možnih čebelarskih ukrepih za izboljšanje učinkovitosti zimskega zatiranja varoj. Za to je ključnega pomena, da v gnezdu ni pokrite čebelje zalege z varojami, torej da so vse varoje na odraslih čebelah in s tem izpostavljene delovanju akaricidov.

Marija Sivec – Sužid

Nekaj dni pred božičem sem bila na enem izmed naših stojišč, na katerem so po večini AŽ-panji (60). Znano je, da je prednja stena pri teh panjih dvoslojna. Na naših AŽ-panjih je zadaj vse leto namesto vrat penasta guma, poleg tega pa so panji v celotni skladovnici zlepljeni s purpenom. Glede na to so vse leto dobro izolirani, tako da v njih vlada določena klima. Na istem stojišču so tudi nakladni panji (deset 10-satnih LR-panjev in dvanajst 6-satnih DB-panjev iz stiropora). LR-panji so navadni leseni, z visoko podnico in niso izolirani. Pod pokrovom sta samo polivinil in izolacija iz 6 ali 7 mm debele talne obloge. Presenetilo me je, da je bila pred božičem skoraj v vseh panjih še pokrita zalega, tudi v slabiču na vsega treh satih.

Nisem se še domislila, kako bi družinam prepričala pozno zaleganje, vendar o tem niti ne razmišljam. Znano je, da sta januar in prva polovica februarja najbolj mrzla meseca v letu in da so takrat družine gotovo brez zalege. Ne vem, zakaj se čebelarjem jeseni tako mudi z zimskim zatiranjem. Zima je dolga, in dokler v panjih ni nove, sveže zalege, lahko varoje zatiramo kadar koli. Pri nas se nova zalega redkokdaj pojavi pred sredino februarja, drugod po Sloveniji pa se to morda zgodi nekoliko prej. Varoje se pozimi ne množijo in če jih je v panju res samo toliko, kolikor jih sme biti, družina zaradi tega ne bo propadla. Tudi če čebelar zaradi kakršnega koli (opravičljivega) razloga eno zimo ne bo zdravil čebel, a je poleti in jeseni naredil vse, kot je treba, bodo te preživele, seveda že spomladi z občutno več varojami, zaradi česar je večja tudi verjetnost, da bodo jeseni odmrle.

V minulih letih sem varoje tudi poleti zatirala izključno z oksalno kislino. Prvič v začetku avgusta, in

Čebele prinašajo cvetni prah (22. 12. 2014).

Foto: Boštjan Noč

to trikrat vsakih šest dni, nato trikrat v enakih presledkih septembra, potem pa še enkrat testno oktobra, ne glede na količino zalege v panju. Če je oktobra padlo približno 50 varoj, me ni skrbelo, zimsko zatiranje pa smo potem izvedli kadar koli že!

Klimatske razmere gor ali dol, v večjem delu Slovenije pozimi vendarle nastopi neko obdobje, v katerem v družini ni zalege. Vsak čebelar mora vedeti, kaj se na njegovem območju dogaja z vremenom in tudi z varojami, ter glede na to ukrepati. Večina čebel propade zaradi pozno poletnih in jesenskih grehov čebelarjev, ne pa zaradi zimskega zdravljenja ali nezdravljenja. Površnost in »lenoritis« sta tista, ki tepeta žepe!

Miha Bukovšek – Golo Brdo

Temelj sodobnega čebelarjenja je konkretna zimska izločitev varoj iz panja. Alternative ni!! Po navadi čebeljih družin do zdravljenja ne zapažim, saj jih s tem vsaj nekoliko ohlajam. Z zdravljenjem ne hitim. Hladnejšemu valu, ki zmanjša obseg pokrite zalege, vedno sledi tople val, med katerim se temperatura vsaj dva dneva zapored povzpne na 8 °C ali več. Prvi tak dan izrabim za kapanje oksalne kisline, drugi dan pa si čebele lahko izpraznijo prebavni trakt s čistilnim izletom. Pred kapanjem pri nekaj družinah (tri šibke, tri zelo močne in kaka povprečna) preverim, ali imajo še kaj pokrite zalege. Če jo najdem, z vilicami za odkrivanje medu v vseh panjih vso (!!!) odstranim s sata. Nehumano, barsko? Zavedam se, da je v tistem koščku pokrite zalege (po navadi velikem največ za polovico dlani) toliko varoj, da je družina sicer obsojena na propad. S sublimacijo oksalne kisline pred leti nisem bil zadovoljen. V panju je bilo veliko kisline, njena učinkovitost pa slaba. Pri kapanju v panju tako rekoč ni

ostankov, saj čebele kisline po večini pojedjo in nato odstranijo po prebavni poti.

Seveda je treba varoje krotiti že med sezono, kajti v nasprotnem smo lahko že ob božiču brez njih, ker smo izgubili vse čebele. Premalo izrabljamo možnost omejevanja matice v obdobju intenzivne nektarne paše. Dobili bi povečano medišče, z zalego, odvzeto po paši, bi naredili narejence, po točenju pa bi lahko tudi uspešno zatirali varoje, saj v družinah ne bi bilo pokrite zalege. Opisani postopek načrtujem za letošnjo sezono. Poleti imam sicer dobre izkušnje s 60-odstotno mravljinčno kislino (boljše kot s 85-odstotno). Oče jo preprosto natoči v sat ob zalegi in varoje padajo. Varnostni ukrepi so seveda samoumevni. Kot kaže, v prihodnje medu ne bo težko prodati, težje pa bo čebelariti. Kljub temu vem, da smo z ljubeznijo do čebelic in z zaupanjem v pomoč od zgoraj nepremagljivi. Preizkušeno!

Franc Kobe – Dolž

V jesenski pokriti zalegi je veliko varoj, kajti kolikor dlje časa matica zalega, toliko več je v panju varoj. Da bi to preprečil, ustvarim takšne razmere, pri katerih matica kmalu preneha zalegati. Prekinitev zaleganja dosežem tako, da v čebelnjaku odprem okna, na panjih pa vratca, tako da v njih nastane preprih. Zaradi tega se čebele prej stisnejo v gručo, matica pa preneha zalegati. Čebele z oksalno kislino pokapam šele konec decembra ali v začetku januarja, saj tedaj v panju gotovo ni več pokrite zalege. Če namreč čebele pokapamo z oksalno kislino tedaj, ko je v panju še pokrita zalega, naše delo ne bo obrodilo sadov. Zato z zatiranjem ne hitim, saj je za dobro čebelarjenje pomembno učinkovito zimsko zatiranje. V nasprotnem primeru nas spomladi pričakajo prazni panji.

Franc Podrižnik – Kobarje

Zimsko zatiranje varoj je učinkovit ukrep za obračun s temi zajedavci, vendar le, če je čebelja družina brez pokrite zalege. Če temu ni tako, kapanje oksalne kisline samo obremenjuje čebele in nima zelenega učinka.

Ker želim, da matice čim prej prenehajo intenzivno zalegati, začnem čebele v sredini julija krmiti za zimo, tako da krmljenje končam do sredine septembra. Ta mesec še trikrat zatiram varoje s šokterapijo mravljinčne kisline. Postopek naj bi vplival tako na varoje kot tudi na zmanjšanje zaleganja matic. Znano je, da matice prej prekinejo zaleganje, če se poslabšajo toplotne razmere. Jeseni čebeljih družin

Foto: Janez Vencelj

Čebele iščejo pašo, pa je ni (20. 12. 2014)

ne omejujem na plodiščni del, temveč pustim medišča odprta vse do zimskega zatiranja varoj. Tega nikoli ne izvedem pred decembrom. Če ne prej, se okoli božiča pojavijo dovolj visoke temperature za zatiranje. Pred tem se pri nekaj najmočnejših čebeljih družinah z mladimi maticami (ki zasedajo več ulic) prepričam, da so brez pokrite zalege. Na stanje brez zalege lahko sicer računamo šele po dolgotrajnejšem hladnem obdobju, ko čebele vsaj tri tedne ne vnašajo več cvetnega prahu.

Če je jesen zelo mrzla (zadnja leta takšne ni bilo), plodišča po občutku pokrijem nekoliko prej. Plodišče pokrijem s 4 mm debelo lesenitno ploščo, občutneje pa jih zapažim nekje okoli novega leta.

Plodišča AŽ-panjev, iz katerih odstranim mediščne sate, pokrijem v celoti. Tako zazimim tudi vse večje panje, kot je 11+3-satni panj. Močnejšim družinam pustim mediščne sate, plodišča pa delno pokrijem. Plošča pokriva sprednji del plodišča, pred notranjimi vratci pa je po celotni širini 3 cm velika odprtina, ki jo čez zimo pokrijem, zgodaj spomladi pa jo, odvisno od temperature in stanja družine, odkrijem in čebelam pustim, da same nadzirajo mediščno satje. Družine v trietažnih panjih prezimujejo v spodnjih dveh etažah. Tudi pri teh družinah ravnam enako: drugo etažo pokrijem po dolgotrajnejšem hladnem obdobju ali šele po zimskem zatiranju varoj. V LR-panjih imam mrežaste podnice. Prek njih so družine v neposrednem stiku z okolico in matice v hladnejši jeseni pravočasno prenehajo zalegati. Seveda so tudi izjeme, zato je treba pred zimskim zatiranjem varoj pri kaki močnejši družini preveriti, ali je v njej še zalega.

Lani sem plodišča AŽ-panjev pokril 12. decembra, še isti dan pa sem opravil tudi zimsko zatiranje varoj z oksalno kislino. Zadnji teden novembra sem na hitro pogledal nekaj najmočnejših družin in pri njih našel pokrito zalego. Na brado je občasno še priletela kaka posamezna čebela z obnožino.

Če se bodo visoke zimske temperature nadaljevale še naprej, bo treba razmisliti o načinu zimskega zatiranja varoj. Čebelarji na toplejših območjih se s tem že ukvarjajo. Ker smisel zatiranja varoj ni v vse več kemije, se za zdaj sam najbolj nagibam k rotacijskemu načinu čebelarjenja in prekinitvi zaleganja starih matic na zadnji paši. ■

Zbral: MB

Prof. dr. Andrej Šalehar: Slovenske čebelarске knjige in tiski do leta 1945 ter čebelarска knjižnica Franca Jagra

Novo mesto: Partner graf, 2014
51 strani
ISBN 978-961-93264-9-7
dLib.si: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-WR-ZVJOCK>

Slovenski čebelarji smo pred nedavnim izpod peresa zaluznega prof. dr. Andreja Šaleharja pridobili popoln in na enem mestu zbran pregled doslej znanega slovenskega čebelarскеga slovstva, objavljenega do leta 1945. Avtor v njem po abecedi in po času nastanka navede bibliografske podatke 56 slovenskih čebelarских knjig in tiskov, od tega 40 izvirnih in 16 prevedenih v naš jezik. Po času nastanka jih razvrsti v obdobje do leta 1850, ko je v slovenskem jeziku nastalo deset čebelarских knjig in tiskov, od tega dve izvirni (Glavar, 1776, in Dajnko, 1831), v obdobje od 1851–1918, ko je nastalo 24 knjig in tiskov, od tega 18 izvirnih, in v obdobje od 1919–1945, ko je izšlo 22 knjig in tiskov, od tega 20 izvirnih. Ob tem velja poudariti, da je Peter Pavel Glavar že leta 1776 napisal prvo čebelarско knjigo v slovenskem jeziku »Pogovor o čebeljih rojih«, vendar je ta vse do leta 1976 ostala v rokopisu in neobjavljena.

S stališča javne rabe slovenskega jezika na področju čebelarstva je pomembna ugotovitev, da je bilo prvo poročilo o čebelarstvu na Kranjskem v slo-

venskem jeziku natisnjeno v knjigi »Kmetam sa potrebo inu pomozs«, ki je leta 1789 izšla na Dunaju in v kateri (v posodobljenem jeziku) med drugim piše: »Kranjci znajo tako dobro gojiti čebele, da o tem uče tudi druge. Ko cveti na planinah resje, preselijo tja svoje čebele in kadar cvetita ajda in ogrščica jih prestavijo v ravnino. To je lepo, kadar se ljudje in cele vasi ali soseske prijazno medseboj razumejo. Marsikateri razumen čebelar s svojimi čebelami na leto pridobi 100 do 200 goldinarjev« (A. Šalehar, 2012).

V knjigi je opisano tudi življenje in delo duhovnika, čebelarja, pisca in profesorja Franca Jagra (1869–1941), rojenega v Bistri pri Vrhniki. Jager je večino svojega življenja deloval v Severni Ameriki, kjer je kot profesor čebelarstva poučeval na ameriških in kanadski univerzi. Imel je obsežno čebelarско knjižnico, ki jo je leta 1930 podaril univerzi v Minnesoti in je tam tudi popisana. V njegovi knjižnici so med drugimi tudi Janševe knjige, Slovenski čebelar ter nekatere druge slovenske čebelarске knjige in tiski. Pričujoče delo dokazuje, da smo v Sloveniji vedno imeli izobražene in usposobljene čebelarje, ki so pomen našega čebelarstva in slavo kranjske čebele s pisano besedo ponesli v širni svet.

Avtor v posvetilu izrazi hvaležnost za srečo in milost, da v svojih letih lahko dela in ustvarja, slovenski čebelarji pa mu moramo biti hvaležni, da nam s svojim delom budi zanimanje za našo bogato čebelarско dediščino in ponos nanjo. Hvaležni bi morali biti tudi vsem tistim, ki so omogočili izid pričujočega dela. ■

Anton Tomec

Izid nove knjige »Biologija in nadzor nad parjenjem medonosne čebele«

Čebelarска zveza Slovenije načrtuje izdajo nove knjige z naslovom »Biologija in nadzor nad parjenjem medonosne čebele«. Avtorji Gudrund in Nikolaus Koeniger ter Friedrich-Karl Tiesler so v knjigi združili svoje obsežno znanje o biologiji paritve, ki je bilo doslej raztreseno v številnih strokovnih člankih. Delo je pisano poljudno, zato je razumljivo tudi nestrokovnjakom, brez dvoma pa je prava zakladnica znanja za vse, ki se poglobljeno zanimajo za biologijo čebel in njihovo vzrejo. Knjiga bo dobrodošel učbenik in obvezno čtivo zlasti za vzrejevalce matic.

Osrednja pozornost je namenjena spolnim osebkom v čebelji družini. Opisani so razvoj in morfologija spolovil, zapleteno paritveno vedenje in trotovišča, pa tudi razdalje, ki jih čebele lahko premagajo med praho. Natančno so opisani potek posameznega parjenja, vloga različnih delov spolovil pri uspešni osemenitvi ter večkratno parjenje matic. V

drugem delu avtorji ta znanja povežejo s praktično uporabo pri sodobnem delu vzrejevalcev, katerih cilj je ohranitev posamičnih ras ali želenih lastnosti pri selekciji. Pri tem ima ključno vlogo učinkovit nadzor nad parjenjem. Obravnavani so tudi različni vzrejni pristopi – od parjenja na stojišču in v plemenilnih po-

stajah do umetnega osemenjevanja – ter primerjave med njimi glede na uspešnost. Načrtujemo, da bo v slovenščino prevedena knjiga izšla do konca leta 2015. Zaradi zbiranja prednaročil bomo ceno knjige objavili v prihodnji številki Slovenskega čebelarja.

Anton Tomec, tajnik ČZS

DELO ČEBELARJA

Nepredvidljiv zimski mesec

Marko Hrastelj – Ženje, marko.hrastelj@gmail.com

Zbuja se čebelarsko vznemirjenje

Ce je januar mesec čebelarskega zatišja, je februarja v precejšnjem delu Slovenije povsem drugače. Dan je v primerjavi z januarjem znatno daljši in v naravi se pojavijo prvi znanilci pomladi, to pa čebelar daje jasen signal, naj pogumno zastavijo vzrejo mladih čebel. Ob tem je seveda treba poudariti, da je februar še vedno nepredvidljiv zimski mesec, za katerega so značilne menjave toplih obdobij z vdori polarnih zračnih mas, katerih posledica so snežne padavine in nizke temperature. Po drugi strani pa se cvetlična čebelja paša v precejšnjem delu Slovenije začne vsaj v drugi polovici aprila in na to morajo biti čebelje družine ustrezno pripravljene.

Čebelar načelno pozna okolico stojišča, na katerem so nameščene njegove čebele. To je v grobem mogoče pregledati tudi na spletni aplikaciji Gerk, seveda pa je precej koristneje, če se odpravimo na kak zimski sprehod. Tudi sicer bi moral čebelar februarja že povečati svojo psihofizično pripravljenost. Za pravišnje vznemirjenje hitro poskrbi dobra čebelarska knjiga ali članek, za telesno pripravljenost pa poskrbimo z ustrežno telesno aktivnostjo. To nam »na srečo« zagotavljajo številna že januarja omenjena pripravljala dela (satniki, razkuževanje opreme, obnova panjev in čebeljakov itd.).

Za uspešnejšo prezimitev

Med obdobji toplega vremena čebele opravijo čistilni/-e izlet/-e. Podobno kot januarja tudi zdaj med temi izleti pazimo na morebitne izgube čebel v snegu. Kdor ima možnost, naj si ta dogodek ogleda in si ob tem ustvari prve zapiske. Posebej pozorni moramo biti na šibke družine, ki ne izletijo na čistilni izlet, saj je z njimi pogosto kaj narobe. Močnejše družine imajo drugačne potrebe po izhodu na čistilni izlet, saj na posamezno čebelo porabijo ob-

čutno manj hrane, zato imajo manj prebavnih težav. Več težav lahko pričakujemo pri šibkih družinah. V šibki družini je poraba hrane na posamezno čebelo velika, zato je treba tem družinam namenjati več pozornosti, saj se pri njih pogosto pojavita grizavost ali nose mavost. Če je le mogoče, šibkejšim družinam pomagamo izboljšati toplotne razmere v panju, saj bo ta ukrep podaljšal življenjsko dobo zimskih čebel in zmanjšal porabo hrane. Poseg je odvisen od panja. V nakladnih panjih postavimo šibkejšje družine nad močnejše s pomočjo vmesne pregrade ali Snelgrove plošče, še pred tem posegom pa v njih zamenjamo podnice. V AŽ-panjih pa toplotne razmere izboljšamo z odmikom praznega satja in zapaženjem, katerega naloga je tudi vpijanje odvečne vlage.

Prva zalega in zimske zaloge hrane

Ko se v čebeljih družinah pojavi zalega, se poveča poraba hrane, v panju pa se pojavi tudi kondenz. V vsakem primeru spremljajmo spremembe bodisi na svoji tehtnici bodisi na tehtnicah Opazovalno-napovedovalne službe. Ko se nekajkrat zapored

Slika 1: Družina je propadla zaradi nose mavosti.

Slika 2: Povprečna čebelja družina v nakladnem panju. V nakladnih panjih februarja na zgornjo naklado vstavimo živilsko folijo.

pojavi dnevno zmanjšanje teže za 0,1 ali vmes morda tudi za 0,2 kg, je to dokaj zanesljivo znamenje, da se je v panjih pojavila zalega. Zanesljivo znamenje zalege v panju je tudi značilen kondenz na pažnem materialu. Pri takšnih odvzemih hrane obstaja nevarnost, da družina zgubi stik z zalogami hrane. Ker smo imeli lani velike težave z zimskim krmljenjem, moramo biti zelo pozorni, da nam družine ne bi odmrle zaradi pomanjkanja zalog. Pri nižjih temperaturah in manjših zalogah (pretanki venci nad gnezdodom) lahko 1 kg porabljene hrane že povzroči težave v družini, saj morajo čebele z roba gnezda prinašati zaloge iz hladnih delov panja, tam pa včasih tudi otrpejo in odmrejo, zato lahko pozneje v obdobju širitve gnezda primanjkuje delovne sile, vsekakor pa je to dodatno delo za čistilke. Kot sem zapisal že v januarskih navodilih, družinam ob morebitnem pomanjkanju hrane dodamo rezervne sate, ki jih položimo nad družino ali nastrgane vstavimo v gnezdo. Zaradi zelo slabih lanských zalog bomo v takih primerih najverjetneje družinam morali dodati pogačo ali sladkorno raztopino. Če odkrijemo, da je čebelja družina zaradi lakote na robu propada, čebele najprej rahlo popršimo s sladkorno raztopino, da si nekoliko opomorejo, nato pa jim glede na možnosti dodamo toplo hrano, in to čim bližje čebelam (pogosto je za rešitev predaleč že krmilnik AŽ-panja). Ustrezne rešitve so še pogača na gnezdo, kapilarni krmilnik nad gnezdo, sladkorna raztopina v sat, satni krmilnik, krožnik pod gnezdo itd. – odvisno od položaja gnezda. Vsekakor pa moramo načrtovati, da bo pri takšni družini treba obnoviti obvezno zalogo hrane, sicer od nje ne moremo pričakovati medu!

Pogača in napajalnik – da ali ne?

Dotaknimo se še dveh pomembnih tehnoloških vprašanj. Pogača (kot splošni ukrep v vseh družinah)

– da ali ne? Odvisno od razmer, zalog v panju, glede na jesensko krmljenje ... Sam jih nekaj časa nisem uporabljal, pri prezimovanju v 6-satnih panjih iz stiropora pa je del družin vedno zazimljen z razmeroma malo zalogo, zato se kar pogosto odločam zanjo. V mojem primeru (Krško) pogačo po navadi dodajam ob prvem obdobju lepega vremena po 20. februarju, če je dolgoročna vremenska napoved dobra. Uporabljam jo torej preventivno, hkrati pa dokaj hitro dobim povratno informacijo o družini. Če ob toplem vremenu ni odzema, je z družino nekaj narobe. Po mojem mnenju dodajanje pogače ugodno vpliva na razvoj družine – vprašanje pa je, ali zaradi pogače same ali zaradi posega v panj, saj to nekako »zbudi« družino. Seveda pa je vstavljanje pogače ob hitrem pojavu zalege tvegano početje, saj so ob morebitni občutni ohladitvi zaradi tega lahko kaznovane tako čebele kot tudi čebelar.

Prav tako so deljena tudi mnenja o napajalnikih. Nekateri imajo skupno zbirališče čebel za leglo bolezni, drugi menijo, da je postavitve napajalnika obvezna. Sam se glede tega odločam glede na siceršnji obstoj dobrega vodnega vira v bližini stojišča, a navadno ga postavim, saj utegne biti navajanje čebel na vodni vir v bližini čebelnjaka zelo koristno v poletnih sušnih mesecih.

Pogled z drugega zornega kota

Izkušen čebelar ve, da se čebele pogosto vedejo oportunistično, to pa znamo čebelarji včasih uporabiti tudi v svojo korist. Tako sem sam pred leti ob ogledu živinorejske kmetije z zanimanjem opazoval čebele, ki so odkrile velikansko vrečo s krmili za krave molznice. Ta so po besedah gospodarja vsebovala veliko sojine moke. Čebele so jo prepoznale kot vir beljakovin in jo nosile v panje, saj v naravi, žal, niso imele na voljo boljšega vira. Pogosto se zgodi, da leska odcveti že pozimi, ko čebele še ne morejo leteti, zato gre veliko cvetnega prahu v nič. Znani novomeški čebelar mi je ob pogovoru o leski povedal, da ob neugodnem vremenu pred cvetenjem nabere nekaj leskovih vej, jih postavi v vedro vode na podstrešje in nato cvetni prah otrese na PVC-folijo. Tega nato po čistilnem izletu ponudi čebelam v bližini čebelnjaka. Čebele se v cvetnem prahu dobesedno valjajo in ga navdušeno nosijo v panj. Zanimiv način zamika čebelje paše, mar ne? ■

Bralce prosim, da posege v svojem čebelarstvu prilagodijo značilnim krajevnim, vremenskim in fenološkim razmeram v posameznem letu. Navodila so pripravljena dva meseca pred objavo v Slovenskem čebelarju.

Zatiranje malega panjskega hrošča (*Aethina tumida*)

Vlasta Jenčič*, vlasta.jencic@vf.uni-lj.si, in **Metka Pislak Ocepek****, metka.pislakocepek@vf.uni-lj.si

V enem izmed prejšnjih prispevkov smo obravnavali značilnosti malega panjskega hrošča (*Aethina tumida*) in posledice, ki jih povzroči v napadeni čebelji družini. V tem sestavku pa bomo čebelarje seznanili z nekaterimi ukrepi, s katerimi lahko zmanjšujemo posledice napada tega škodljivca.

Za zatiranje malega panjskega hrošča sta na voljo dve možnosti. Ob prvi ugotovitvi bo zatiranje malega panjskega hrošča radikalno, saj bodo vse dejavnosti usmerjene v njegovo popolno izkoreninjenje. Ker bodo te dejavnosti vnaprej predpisane in jih bodo skupaj s čebelarji izvajali in nadzirali za to pristojni strokovnjaki, o njih ne bomo pisali. V tem sestavku bomo pozornost namenili drugi možnosti zatiranja, pri kateri panjskega hrošča ni več mogoče izkoreniniti in je treba z njim čebelariti, pri tem pa poskrbeti, da so posledice njegovega vdora v panj za biologijo čebelje družine in ekonomiko čebelarjenja čim manjše. V Evropi je pojav malega panjskega hrošča za zdaj še izjemen, zato bomo opisali ukrepe in izkušnje, ki jih imajo v zvezi s tem škodljivcem tam, kjer njegovo izkoreninjenje ni bilo uspešno.

Najboljši način zatiranja je preprečevanje vdora malega panjskega hrošča v panj, predvsem z dobro čebelarско prakso. Prvi pogoj je vzdrževanje močnih in zdravih čebeljih družin, ki niso preveč prizadete z različnimi povzročitelji bolezni, na primer z varjami, Nosemo spp. ipd., kajti samo zdrave in močne čebelje družine se do neke mere lahko same branijo pred tem vsiljivcem. Pomembno je tudi, da imajo čebelje družine dobro razvit čistilni nagon, saj bodo tako lažje odkrивale in odstranjevale hrošče, njihove razvojne oblike in obolelo čebeljo zalego. Seveda pa je potrebna tudi previdnost pri premeščanju satja in združevanju čebeljih družin, saj na ta način lahko hrošča sami širimo med družinami.

Hrošče privlači organska nesnaga, še posebej med, zato moramo tako v čebelnjaku kot tudi v njegovi okolici skrbeti za higieno; tako je v čebelnjaku in zunaj njega prepovedano odlaganje praznega satja. Odrasli hrošči imajo radi senčne lege, zato je idealno, če so čebelnjaki vsaj del dneva obsijani s soncem. Panji in satniki morajo biti nepoškodovani, saj se v nasprotnem hrošči lažje skrijejo v špranje in razpoke, zato jih čebele in čebelarji tudi težko odkri-

Foto: Internet

Slika 1: Primera pasti, ki jo obesimo med satnika, in pasti za enkratno uporabo.

jejo. Redno je treba čistiti podnice panja, sicer se ličinke lahko zabubijo že v panju. To je lahko problematično v panjih, v katerih so na podnici nameščene mrežice za lovljenje varoj, zato jih čebele ne morejo čistiti same. Med mora biti iztočen v enem od dveh dneh po odvzemu medenega satja iz panja ali pa ga je treba shraniti v tesno zaprte omare oz. prostore. V šibkih čebeljih družinah je dobro odstraniti medeno satje, saj s tem zmanjšamo prostor v panju, tako da ga čebele lažje nadzirajo. Če želimo med, ki še ni zrel, premestiti k močnejšim družinam, moramo satje dobro pregledati, da na njem ni hroščev ali njihovih jajčec, kajti če močni družini dodamo tako satje, lahko propade tudi ta. Najbolje je, če satje pred tem za 24 ur zamrznemo pri -12°C , tako da morebitni hrošči in njihova jajčeca propadejo. Za učinkovito čebelarjenje ob navzočnosti malega panjskega hrošča je zato nujen del obvezne čebelarске opreme tudi hladilnica. Pri zelo napadenih čebeljih družinah na panjih ne smejo biti dolgo časa nameščeni osmukalniki za cvetni prah, saj je pelod dodaten vir hrane za hrošče in tudi zaščiteni mesto, v katerem se neovirano razmnožujejo.

Hrošči so najranljivejši v obdobju razvoja ličink. Te se najraje zabubijo v vlažni in rahli peščeni zemlji. Če je le mogoče, čebelnjak zaradi tega postavimo na trda, glinena ali skalnata tla, saj je na takem stojišču manj možnosti, da bi se ličinke uspešno zabubile. Pomaga tudi preventivna obdelava zemlje z insektici-

Slika 2: Past, ki jo vstavimo na dno panja.

Slika 3: Past v satniku

Foto: Internet

* prof. dr., Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta

** dr., Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta

dom, ki uničuje ličinke in bube. Navadno razkužujejo zemljo 45 do 60 cm od čebelnjaka, vendar tolikšna oddaljenost ni zanesljiva, saj je znano, da se ličinke lahko zabubijo še veliko dlje od čebelnjaka. Za razkuževanje zemlje je priporočljiva uporaba škropilnic in zalivalk, kajti uporaba spreja poveča možnost, da z insekticidom nehote poškropimo tudi pročelje panja in čebele. V Ameriki so tudi ugotovili, da nekatere vrste glist uničujejo razvojne oblike malega panjskega hrošča, vendar je to treba še raziskati.

V zelo napadenih čebeljih družinah je treba malega panjskega hrošča zatirati, pri tem pa se je dobro obneslo sredstvo CheckMite (kumafos), ki ga pri nas poznamo kot pripravek za zatiranje varoj. CheckMite lahko tudi za zatiranje malega panjskega hrošča uporabimo po zadnjem točenju medu, način uporabe pa je nekoliko drugačen kot pri zatiranju varoj, saj ni potrebno, da bi bile čebele v stiku z zdravilom. Za zatiranje malega panjskega hrošča čebelarji po svetu uporabljajo tudi različne vabe in pasti, v katere se pred čebelami zatekajo oz. skrivajo odrasli hrošči.

Kot vabo po večini uporabljajo jabolčni kis, ki privablja hrošče, in mineralna olja, v katerih se utaplajo. Te pasti so najrazličnejših oblik. Mogoče jih je vstaviti ali obesiti ob satnik oz. jih kot nizek predal položiti na dno panja. Pomembno je, da imajo vabe mrežico ali da je vstop čebelam preprečen na kakšen drugačen način. Z nekaterimi vabami za malega panjskega hrošča lahko tudi zmanjšujemo število varoj v čebelji družini. Prazen prostor z vabo v satniku je namreč lahko gradilnik za trovino, ki jo redno izrezujemo. Varoje se utaplajo tudi v mineralnem olju v predalu na dnu panja. Zelo učinkovite so vabe, nameščene pred brade panjev. Vanje se namreč lovijo ličinke, ki zapuščajo panj, da bi se zabubile v zemlji pred čebelnjakom. Ker je mali panjski hrošč v tej fazi razvoja zelo ranljiv, so vabe za lovljenje ličink tudi zelo priporočljive. Vse vabe pa je treba redno čistiti, ker jih čebele rade prevlečejo s propolisom.

Kot je znano, so malega panjskega hrošča lani jeseni našli na jugu Italije, kjer si še vedno prizadevajo, da bi ga z radikalnimi ukrepi izkoreninili. Zelo verjetno je, da jim bo to uspelo, kljub temu pa obstaja možnost, da se utegne razširiti tudi drugam. Ker Slovenija meji z Italijo, obstaja tveganje, da se mali panjski hrošč pojavi tudi pri nas. Zaradi tega bomo letos začeli izvajati nekatere ukrepe za čimprejšnjo oz. pravočasno izsleditev tega škodljivca, tako da bi ga po možnosti tudi takoj izkoreninili. Za pravočasno ugotovitev malega panjskega hrošča lahko čebelarji največ storijo sami, in sicer tako, da ob rednih čebelarjskih opravilih nenehno oprezajo za tem hroščem in njegovimi razvojnimi oblikami. Za ta namen so jim lahko v veliko pomoč plastične plošče s prekati, v katere se morebitni hrošči skrijejo pred čebelami,

čebelarji pa jih lahko pregledajo ob vsakem posegu v panj. Uporabna je tudi običajna valovita lepenka, vendar hrošči na njej niso tako vidni kot na prozorni plastiki.

S tem sestavkom smo skušali čebelarje seznaniti z ukrepi za zatiranje panjskega hrošča, ne bi pa jih želeli že vnaprej prestrašiti in jim

vzeti voljo do čebelarjenja. Ker je naše čebelarjenje povsem drugačno od čebelarjenja v Ameriki, od koder smo črpali večino podatkov, lahko upravičeno predvidevamo, da bo tudi zatiranje malega panjskega hrošča pri nas drugačno, predvsem pa učinkovitejše. Znano je namreč, da številni ameriški čebelarji čebelarijo z veliko nakladnimi panji, ki jih prevažajo, po končani paši pa naklade z iztočenim medenim satjem preprosto zavržejo in odpeljejo samo čebelje družine z matico in peščico čebel. Tako z odvrgnim satjem dobesedno privabljajo malega panjskega hrošča in mu omogočajo neoviran razvoj, zato ga je potem tudi težko obvladovati. Pri nas po večini čebelarimo v AŽ-panjih, ki so nameščeni v čebelnjakih, zato bo morebiten pojav hrošča verjetno veliko lažje nadzirati. Tudi zgradba AŽ-panja je taka, da bo po našem mnenju omogočala boljši nadzor. Kot predvidevamo, bo število malih panjskih hroščev mogoče že z opisano dobro čebelarsko prakso – če bo nujno, pa tudi z njihovim zatiranjem z dovoljenimi pripravki po navodilih veterinarjev – ohranjati na taki ravni, da ti ne bodo ogrožali biologije čebelje družine in ekonomike čebelarjenja. Če bo le mogoče, se bomo izognili preventivnemu polivanju okolice čebelnjaka z insekticidi, saj so ti nevarni tudi za čebele, okolje in čebelarja. Ne nazadnje je zabubljenje ličink mogoče preprečevati tudi s primernim stojiščem čebelnjaka, z različnimi folijami pred čebelnjakom ipd., računamo pa tudi na učinkovitost najrazličnejših vab in lovnikov malih panjskih hroščev in njihovih ličink. Verjamemo tudi, da bodo naši inovativni čebelarji iznašli vabe in lovilnike, ki bodo še učinkovitejši, kot jih poznajo po svetu. ■

Foto: Internet

Slika 4: Polikarbonatna prekatna plošča, debela 4 mm, kakršno priporočamo za ugotavljanje malega panjskega hrošča.

Viri:

- Cuthbertson, G., Andrew, S. in sod. (2013): The small hive beetle *Aethina tumida*: A review of its biology and control measures. *Current Zoology*, let. 59, št. 5, str. 644–653.
- Zawislak, J.: Managing Small Hive Beetles: www.uaex.edu/publications/pdf/FSA-7075.pdf
- www.daff.qld.gov.au/plants/weeds-pest-animals-ants/pest-animals/a-z-listing-of-pest-animals/photo-guide-to-pest-animals/small-hive-beetle .

Veterinarski nasveti za februar

Suzana Skerbiš*, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si

Ker je bila lanska bera medu zelo slaba in ker je bilo treba čebele vso sezono krmiti skoraj po vsej državi, ob toplih izletnih dneh v panjih preverimo zaloge hrane in jih po potrebi dopolnimo. Zaradi mile zime in povečane dejavnosti čebel so družine porabile več hrane kot po navadi, zaradi pomanjkanja hrane pa lahko družina tudi odmre.

Ta mesec se bomo čebelarji udeležili veterinarskih in drugih izobraževanj. Če naše čebelarstvo ali stojišče še ni registrirano, poskrbimo za vpis v centralni register čebelnjakov. Kolikor bolj je namreč register ažuren, toliko bolj nam je v pomoč pri zatiranju kužnih bolezni.

Obiščimo regijskega veterinarja ali ga pokličimo po telefonu ter se z njim posvetujemo o zdravljenju

* Dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut, enota Nova Gorica, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

čebel, naročimo zdravila, uredimo dnevnik veterinarskih posegov. Če v čebelnjakih opazimo povečano odmiranje čebel ali izginjanje čebeljih družin, pokličimo veterinarja, da bo opravil klinični pregled in po potrebi odvzel vzorce za laboratorijske preiskave.

Ob tej priložnosti naj vse čebelarke in čebelarje povabim, da se po poprejšnjem posvetu z veterinarji z oddajanjem vzorcev mrtvic in medu v laboratorijske preiskave dejavno vključijo v naše stalno opazovanje in spremljanje bolezni čebel, kot so nose mavost, pršičavost, virusne bolezni in huda gniloba čebelje zalege.

Preverimo in načrtujemo, katero orodje in opremo bomo potrebovali za naše delo med čebelarstvo sezono. Priskrbimo si pripomočke (hlaplilnike, testne vložke) za učinkovito preverjanje števila varoj v naših panjih. Opremo in orodje kupujemo v registriranih trgovinah ter skrbno shranjamo račune. ■

Previdno pri prodaji čebel v tujino

Čebelarje opozarjamo na previdnost pri prodaji čebeljih družin v tujino (Italija). Zaradi možnosti vnosa malega panjskega hrošča (*Aethina tumida*)

v Slovenijo namreč iz tujine nikakor ne smejo prejeti starih panjev.

Komisija UO ČZS za vzrejo čebeljih matic

Zdravila proti varozi

Veterinarji za zdravstveno varstvo čebel pri VF NVI obveščamo imetnike čebel, da je v letu 2015 za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah dovoljena uporaba zdravil z učinkovinami:

- timol, mravljinčna kislina, flumetrin ali kumafos pri čebeljih družinah z zalego oz.
- oksalna in mlečna kislina, amitraz ali kumafos pri čebeljih družinah brez zalege.

Zdravila lahko naročite osebno po posvetovanju z območnim veterinarjem VF NVI. Po vnaprejšnjem dogovoru z veterinarjem so mogoča tudi naročila v okviru čebelarških društev. Da bomo zdravila lahko zagotovili pravočasno, pozivamo imetnike čebel, da jih naročijo do konca februarja 2015. Kontaktne številke veterinarjev VF NVI:

enota Kranj: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., GSM: 041/645 769, tel.: 04/277 06 20,
enota Ljubljana: Martina Škof, dr. vet. med., GSM: 041/650 158, tel.: 01/477 93 71,
enota Murska Sobota: mag. Lidija Matavž, dr. vet. med., GSM: 031/622 730, tel.: 02/521 19 91,

enota Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., GSM: 041/740 805, tel.: 05/338 37 04,
enota Nova Gorica - Sežana: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., GSM: 041/645 763, tel.: 05/936 67 70,
enota Maribor - Ptuj: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., GSM: 041/645 792, tel.: 02/228 37 38,
enota Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., GSM: 041/649 495, tel.: 07/332 51 17,
enota Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., GSM: 041/900 005, tel.: 03/428 16 35.

Veterinarji za zdravstveno varstvo čebel VF NVI

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
tel.: 05 973 05 36
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

Uporaba zdravila Api-Bioxal

Vprašanje:

Kako uporabljati zdravilo Api-Bioxal in kakšna je njegova optimalna koncentracija?

(G. Milan Meglič v članku z naslovom »Kdo nas zaveja?«, Slovenski čebelar, št. 1/2015, str. 19.)

Odgovarjata: prof. dr. Tadej Malovrh, predstojnik NVI, in prof. dr. Andrej Kirbiš, dekan Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani

Kot določa Pravilnik o označevanju in navodilu za uporabo zdravil v veterinarski medicini (Ur. l. RS, št. 91/08 in 101/09), morajo ob pridobitvi dovoljenja za promet oziroma registracije vsa lastniška zdravila imeti navodilo za uporabo, ki ga sprejme regulatorni organ (EMA ali nacionalne agencije za zdravila). Veterinar ob izvajanju zdravstvenega varstva živali (tudi čebel) upošteva določila, ki jih vsebuje priloženo navodilo. Če veterinar ali drugi uporabnik zdravila meni, da to ob uporabi v skladu s priloženim navodilom nima definiranega učinka ali ima neželene učinke, ki jih priloženo navodilo ne navaja, mora v skladu z Zakonom o zdravilih (Ur. l. RS, št. 17/14) in Pravilnika o farmakovigilanci zdravil za uporabo v veterinarski medicini (Ur. l. RS, št. 53/06 in 17/14) to sporočiti državni agenciji,

v našem primeru Javni agenciji za zdravila in medicinske pripomočke Republike Slovenije (JAZMP).

Zdravilo Api-Bioxal je zdravilo za zdravljenje čebel, ki je dovoljenje za promet (registracijo) pridobilo v drugi državi članici EU in tako zadostilo predpisanim predkliničnim in kliničnim testiranjem, ki jih mora izvesti proizvajalec. Ker to zdravilo v RS nima dovoljenja za promet (pri nas ni registrirano), je predlagatelj (veletrgovec z zdravili) pridobil dovoljenje JAZMP za uvoz Api-Bioxala v RS. Veletrgovec zdravilo trži, v embalaži pa je priložno tudi v slovenski jezik prevedeno navodilo za uporabo. V Sloveniji je zdravilo v uporabi drugo leto zapored in do zdaj veterinarska služba VF NVI ni prejela nobene prijave neželenega učinka zdravljenja, prav tako pa tovrstna prijava ni bila podana niti na JAZMP. Največ podatkov o učinkovitosti in varnosti zdravila lahko po pridobitvi dovoljenja za promet v določeni/-ih državi/-ah pridobimo z redno uporabo tega zdravila. Ugotovitve veterinarjev VF NVI, pristojnih za izvajanje zdravstvenega varstva čebel v RS, glede uporabe omenjenega zdravila v obdobju dveh let podpirajo navedbe v navodilu za uporabo zdravila Api-Bioxal, ki je priloženo zdravilu.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJŠČA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

PLASTIČNO OBEŠALO

**KUHAMO
STARO
SATJE**

Staro satje in pokrovčke (brez medu in cvetnega prahu) sprejemamo samo v PVC vrečah od 10.11.2014 do 31.03.2015.

ČEBELJE POGAČE

SATNICE

SATNIKI

PREČNE ZAPORE

ŽICA ZA ŽIČENJE

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljične satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kovinska razstojšča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarске lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Pravila P. P. Glavarja za čebelarsko-vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781 (II. del)

Andrej Šalehar*, andrej.salehar@bf.uni-lj.si

C) Pravilo: Načrt za splošno koristno čebelarsko-vrtnarsko šolo pod gospodstvom Lanšprež

Pravilo: Načrt za splošno koristno čebelarsko-vrtnarsko šolo pod gospodstvom Lanšprež – uvodna stran – Glavar 1781. Zbirka rokopisov – AS SI 1073, 1/24 r, 13. st. – 1941

Načrt za splošno koristno čebelarsko-vrtnarsko šolo pod gospodstvom Lanšprež obsega 17 odstavkov. Osrednja pozornost je namenjena skupnim čebelnjakom, v katerih naj bi bilo po 120 panjev. Glavnica, ki naj bi bila stalna, naj bi bilo plačilo za državnega učitelja v vrednosti 300 goldinarjev na leto. Tako naj bi se v šestih letih zbralo skupaj 1800 goldinarjev, to pa bi omogočilo postavitev in ureditev šestih skupnih čebelnjakov. Glavar je bil pripravljen plačati tudi med letom nastale dodatne stroške. Vsak skupni čebelnjak mora imeti dobro poučenega skrbnika, ki je zavezan od marca do konca oktobra od jutra do večera paziti na čebele in kateremu pripada primerna letna plača iz skupnega dobička.

Nove čebelje družine (naravni in umetni roji) so namenjene za dopolnitev starih družin ali za nove skupne čebelnjake in niso vštete v prirejo. V skupno čebelarstvo lahko vstopi ali iz njega izstopi vsak lanšpreški podložnik. Nadzor in vodstvo skupnih čebelnjakov pripada gospodstvu Lanšprež, obe funkciji pa nadzira odbor. Skrbnik mora zapisovati vse stroške (čebelarska oprema, deske za panje in drugo) in vse prihodke od prodaje medu in voska. Ob koncu leta naredi še letni obračun. Od čistega letnega dobička je 10 % namenjenih za izdelavo in postavitev novih čebelnjakov ter za nakup novih panjev, nato je izplačana skrbnikova plača, ostanek pa je namenjen članom skupnosti (tri četrtine podložnikom in četrtina gospodstvu). Po Glavarjevem mnenju bi morali imeti pri izplačilu prednost revnejši podložniki.

D) Pravilo: Pouk za skrbnika

Pravilo: Pouk za skrbnika – uvodna stran – Glavar 1781. Zbirka rokopisov – AS SI 1073, 1/24 r, 13. st. – 1941

Pouk za skrbnika obsega 32 odstavkov. Glavar odločno trdi, da sta za vzrejo čebel potrebna znanje ter usposobljenost, zato so po njegovem mnenju za skrbnike primerni le iznajdljivi, marljivi, trezni, zvesti in dobro vzgojeni ljudje. Skrbnik mora svojemu gospodu redno poročati in točno izvesti vse njegove ukaze. Prepovedano je svojeglavo in samovoljno ukrepanje.

To pravilo prav tako zahteva, da je skrbnik stalno, vseh osem mesecev, pri čebelnjaku in mu ni dovoljeno, da bi si iskal dodatne zasluzke. Ob prostem času se lahko ukvarja s pletenjem, izdelavo slamn timer in podobnim, za kar naj bi bil posebej izučen, ter si na ta način pridobi dodatni zaslužek. Za zagotovitev stalne navzočnosti so v bližini čebelnjaka postavili tudi uto, ki naj bi ga varovala pred soncem in dežjem.

Podrobneje o Glavarjevem načinu čebelarjenja, ki ga je zasnoval na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj, je pisal Mihelič (1976). Tako je v pravilu zasnoval tudi učenje tehnike čebelarjenja: pregled, ocenjevanje, razvrščanje in označevanje panjev, spremljanje pregledov panjev, dogodkov in ukrepov ter vodenje evidence in zapisnikov o vsem tem. Po Glavarjem pravilu mora čebelar trikrat na leto pregledati panje – spomladi, ob kresu in na vse svete – ter jih ob tem očistiti, oceniti moč družine (pet razredov), zalego (pet razredov) in morebiten pojav hude gnilobe čebelje zalege. Na podlagi teh ocen razvrsti panje v šest razredov in za vsakega posebej določi potrebna čebelarska opravila: krmljenje, vnovični pregled, dodajanje matice, podstavkov in nadstavkov ter drugo. Gre za zelo sistematičen, strokoven in pedagoško uspešen pristop, ki ga Glavar v zasnovi omenja že v »Odgovoru« (Glavar, 1768). V Janševih knjigah ta sistem ni opisan. Nekatera čebelarska opravila, ki jih je opisal Glavar, izvajamo še dandanes.

Najpomembnejše obdobje nabiranja medu je ob cvetenju ajde, zato mora skrbnik z dodajanjem pod-

* Zaslužni prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

stavkov in nadstavkov paziti, da imajo čebele dovolj prostora za delo. Jeseni panje stehta, jih pripravi za zimo in poskrbi za zalogo medu za krmljenje. Vsakodnevna opravila vključujejo jutranji in popoldanski pregled ter obhod čebelnjaka večkrat na dan, preglede posameznih sumljivih panjev in opazovanje stanja čebel. Pozimi skrbnik pazi, da v panje ne zaje do škodljivci, kot so miši ali rovkve.

Skrbnik naj ne bi imel svojih čebel, da se ne bi pojavil sum poneverb pri krmljenju, rojih in podobno. Ima pa pravico, da ob jesenskem tehtanju dá svoje čebele v skupno rabo. Ker bo tako skrbneje varoval celoten čebelnjak, mu je to celo svetovano.

Razprava in sklepi

Čebelarstvo, morda bolj učni načrt za čebelarstvo, po katerem je na Dunaju učil Janša, je kmalu po njegovi smrti zapisal Kratzer (1774). Predstavil ga je kot deset pogovorov, ki se zvrstijo v petih dneh. Na koncu so dodana kratka navodila, kako čebelariti in na kaj je treba vsak mesec še posebej paziti. Janšev način čebelarjenja je poimenoval **nov avstrijski način gojenja čebel**. Predpisan je tudi v čebelarskem patentu in priloženih navodilih za čebelarske mojstre – (Bienenzuchtverbreitung ..., Instruktion ..., 1775). To so eni izmed prvih zapisov o poučevanju čebelarstva. V drugi točki Instruktion (1775) je zapisana zahteva, da je treba pri naročilu čebelnjakov s potrebnimi panji upoštevati preizkušena načela prvega dunajskega čebelarskega učitelja Janše. Peta točka določa, da v deželah nihče ne more biti sprejet za javnega učitelja čebelarstva, če se ni učil na osrednji čebelarski šoli na Dunaju, če ga ni izprašal tamkajšnji prvi učitelj in če s seboj ne prinese spričevala, da ni samo usposobljen za samostojno vodenje čebelarstva, ampak da ima tudi sposobnosti za poučevanje drugih.

Pravil za čebelarstvo šolo po vsebini in v obliki, kot jih je napisal Peter Pavel Glavar, po doslej znanih podatkih nismo zasledili. Napisal je štiri pravila, ki jih je vsebinsko prilagodil udeležencem šole in tudi gospodarskim razmeram na gospostvu Lanšprež. S poučevanjem čebelarstva je želel svojim podložnikom pomagati iz njihovega slabega gmotnega položaja in razširjati čebelarstvo kot pomembno gospodarsko panogo. Pri tem je poleg tedanjih splošno znanih tehnik čebelarjenja upošteval tudi zakonska določila Marije Terezije ter svoje dolgoletne izkušnje in postopke pri ravnanju s čebelami. Med določili posebej izstopajo:

- pouk v deželni (slovenskem) jeziku,
- organiziranje skupnih čebelnjakov,
- dopolnjen Janšev čebelarski nauk,
- prednost imajo vajenci, ki znajo brati in pisati,
- šolanje poteka od začetka marca do konca oktobra na posestvu Lanšprež,

- v skupno čebelarstvo lahko vstopi vsak lanšpreški podložnik,
- od marca do oktobra stalna navzočnost skrbnika skupnega čebelnjaka,
- sistematično pregledovanje panjev in spremljanje stanja,
- pregledi panjev, razvrstitev v pet razredov in določitev ukrepov čebelarjenja,
- vodenje zapisnikov o stanju panjev,
- jesenska tehtanja in letni obračun.

Glavar je v pravila vključil svoje bogato teoretično znanje in dolgotrajne praktične izkušnje s čebelarjenjem. Glavarjeva pravila niso bila uradno potrjena in odobrena, saj je to preprečil dvorni dekret o ukinitvi javnih učiteljev čebelarstva, ki je bil izdan 31. oktobra 1781. Ne glede na to pa so edinstven in zelo pomemben dokument iz zgodovine svetovnega in še posebej slovenskega čebelarstva. Iz Glavarjevega pisma Tomlju z dne 28. novembra 1781 (cit. Glonar – 1938) pa je razvidno, da je Glavar odprl čebelarsko šolo, saj piše: »*Moji dečki ... sedaj imam vsak večer z njimi pouk, ki ga zvesto poslušajo.*«

Zahvala

Glavarjeve rokopise je prebral in prevedel g. France Baraga, pri strokovni redakciji Glavarjevih pravil pa je nesebično pomagal g. Janez Gregori, prof. biol. in čebelar. Obema se najtopleje zahvaljujem. Stroške branja in prevajanja rokopisov sta poravnala g. Anton Koželj in avtor tega sestavka. ■

Viri

1. Arhiv Republike Slovenije – fondi: SI AS 869 Glavar, Peter Pavel, 1751–1784, SI AS 751 Gospostvo Lanšprež, 1708–1864, SI AS 1073 Zbirka rokopisov, 1/24 r, 13. st. – 1941.
2. Bienenzuchtverbreitung, 8. April 1775. V: Sammlung Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1740. bis 1780. Dunaj 1786–1787, zvezek VII, št. 1680, str. 204–208 (<http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=tgb&datum=1776&page=205&size=45> – 4. 9. 2013).
3. Dolenc, Milan. Bibliografija rokopisnih ljudsko-medicinskih bukev in zapisov s slovenskega etničnega območja. 31(1983/1987), str. 31–74, Slovenski etnograf (<http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3dznanstveno+%C4%8Dasopisje%40AND%40issue%3d1%40AND%40year%3d1983%2f1987%40AND%40srel%3dSlovenski+etnograf%27&browse=znanstveno%20%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila/5-141-24&pageSize=25> – 4. 9. 2013).
4. Glavar, Peter Pavel. Vorschlag Beantwortung zur Verbesserung der Bienenzucht in den Kaysl. Königl. Erb-ländern (Prevod: Predlog odgovora za izboljšanje čebelarstva v c. kr. dednih deželah), 1768, 26 strani (AS SI 869 Glavar Peter Pavel, 1751–1784).
5. Glavar, P. P. Odgovor na predlog za izboljšanje čebelarstva v c. kr. dednih deželah. str. 11–38. Napisano 1768, prevod Stane Mihelič. V: Mihelič, Stane: Anton Janša, slovenski čebelar. Čebelarsko društvo za Slovenijo. Ljubljana 1934, 163 strani.

6. Glavar, Peter Pavel. Hochlöbliche Kais. Königliche Ackerbauss und Künste Gesellschaft (Predlog za dvig čebelarstva), 1781, 55 listov. V dodatku so pravila za čebelarstvo-vrtnarsko šolo na Lanšprežu. Zbirka rokopisov – ARS SI 1073, 1/24 r, 13. st. – 1941.
7. Glonar, Joža. Peter Pavel Glavar. 41(1938)7, str. 105–109, št. 8, str. 121–123, št. 9, str. 139–140, št. 10, str. 152–154, št. 11, str. 169–171 in št. 12, str. 185–186, Slovenski čebelar (<http://www.dlib.si/resulits/?query=%27source%3dznanstveno+%c4%8dasopisje%40AND%40issue%3d7%40AND%40year%3d1938%40AND%40srel%3dSlovenski+%c4%8debelar%27&browse=znanstveno%20%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila/5-139-39&pageSize=25> – 4. 9. 2013).
8. Instruktion für die Bienenmeister. V: Sammlung Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1740. bis 1780. Dunaj 1786–1787, zvezek VII, str. 208–210 (<http://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=tb&datum=1776&size=45&page=209> – 4. 9. 2013).
9. Janša, Anton. Vollständige Lehre von der Bienenzucht. Wien 1775. (<http://www.dedi.si/isci?q=jan%C5%A1a> – 4. 9. 2013).
10. Kratzer, Johann Augustin. Physikalisch-praktische Diskurse über die sämmtliche Bienenzucht zum Nutzen und Unterricht für alle ökonomischen Liebhaber der neu eingerichteten österreichischen Bienenpflege. Wien, 1774, 154 strani (<http://gdz.sub.uni-goettingen.de/dms/load/img/?PPN=PPN636577872&IDDOC=613467> – 7. 4. 2013).
11. Mihelič, Stane. Anton Janša, slovenski čebelar. Njegovo življenje, delo in doba. Ljubljana 1934, 163 strani.
12. Mihelič, Stane. Peter Pavel Glavar, čebelar, čebelarski pisec, učitelj in organizator, str. 20–65. V: Martin Mencej. Ob 200-letnici pisane besede o slovenskem čebelarstvu. Ljubljana 1976, 335 strani.
13. Oražem, France. Peter P. Glavar – čebelar. str. 177–186. V: Škulj, Edo (ur.). Glavarjev simpozij v Rimu. Celje 1999, 400 strani.
14. Postave in zaukazi o čebelarstvu. 1(1873)9, str. 68–70, 12, str. 95–96 in 2(1874)1, str. 3–4, Slovenska čebela (<http://www.dlib.si/results/?query=%27source%3dznanstveno+%c4%8dasopisje%40AND%40issue%3d9%40AND%40year%3d1873%40AND%40srel%3dSlovenska+%c4%8debelar%27&browse=znanstveno%20%C4%8Dasopisje&sortDir=DESC&sort=date&node=besedila/5-138-1&pageSize=25> – 4. 9. 2013).
15. Šalehar, Andrej. Pravila Petra Pavla Glavarja za čebelarsko-vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781. Rodica, Novo Mesto, 2013, 40 strani.
16. Valvasor, Janez Vajkard. Landspreis (Lanšprež). Slika 124. V: Topographia Ducatus Carnioliae modernae. Ljubljana 1995, 316 str.
17. www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-GU6NHIQO.

Čebelarsko društvo Zagorje 1978-2014 (I. del)

Marjan Skok, margareta.skok@gmail.com

Na občnem zboru ČD Zagorje, ki je potekal 16. januarja 2015, je društvo pričakovalo veliko spremembo, saj je dolgoletni predsednik društva Jožef (Jože) Smrkolj, dipl. inž., vodenje društva prepustil mlajši generaciji. Za predsednico društva je bila izvoljena Marinka Dolinšek. S tem ne mislim, da se bo delovanje društva spremenilo – to bo pač odvisno od truda novega vodstva, pa tudi od sreče –, vendar so bili dosežki našega društva v obdobju vodenja zdajšnjega predsednika tako veliki, da jih bo težko preseči ali doseči. Priznati pa moram, da nas je v tem obdobju duhovno vodil Jože Smrkolj in prevzel tudi odločilne naloge. Zato želim ob njegovem odhodu s predsedniškega položaja navesti in analizirati njegova in naša dela ter uspehe.

Jože Smrkolj, ki bo marca na jožefovo izpolnil 71 let, se je v naše društvo včlanil leta 1968. Leta 1978 je zelo dejaven 63-letni predsednik društva France Guna zaradi starosti prosil za razrešnico. Predsednik je postal Ciril Zaletel, tajniške posle pa je od Franca Kluna prevzel Jože Smrkolj. Od tedaj je postalo naše društvo zelo dejavno, saj se je povečalo tako število strokovnih predavanj kot tudi število strokovnih izletov.

Čebelarski dom na Izlakah

Kmalu po prihodu Jožeta Smrkolja smo se začeli pogovarjati o zgraditvi svojega doma. V njem naj bi imeli predavalnico za 50 ljudi, pisarno za tajništvo in arhiv ter po možnosti tudi gostinski lokal, s katerim bi lažje vzdrževali objekt.

Leta 1979 smo izvolili gradbeni odbor. Leto pozneje smo pod razvalinami Medijskega gradu na Izlakah našli izjemno lepo parcelo, zato smo od družine Zupančič iz Kolovrata zemljišče tudi kupili. Leta 1981 smo dobili gradbeno dovoljenje in začeli graditi dom.

Za graditev doma nam tedanja država ni namenila niti dinarja, le Občina Zagorje nam je dovolila zbirati prostovoljne denarne ali druge prispevke. V zbiranje smo bili vključeni vsi člani društva, tako da smo zbrali več kot tisoč prispevkov.

Naj opišem samo enega od večjih prispevkov. Podjetje ETI na Izlakah je bilo lastnik gozda na bregu nad tovarno, tega pa je bilo treba po gozdarskih pravilih urediti, to je posekati zrel les. Namesto da bi to delo opravilo podjetje, ki se s takimi deli ni ukvarjalo, nam je ETI po Jožetovi zaslugi dovolil,

Foto: Marjan Skok

Zagorski čebelarji gradijo svoj dom (1982).

da smo to delo opravili čebelarji. Med nami nas je bilo veliko, ki smo obvladali delo v gozdu, zato nam ni bilo težko podreti odkazanih dreves. Organizirali smo odvoz hlodov na žago v SVEO Zagorje ter jih skupaj z zaposlenimi na žagi ob prostih dnevih razžagali v deske in strešno konstrukcijo. Tako smo pridobili ves potreben gradbeni les, veliko smo ga tudi prodali in tako pridobili denar za nakup drugega potrebnega gradbenega materiala.

Graditve doma ne bom podrobneje opisoval, ker bi bilo preobširno. Sem pa med zidavo opazil, koliko strokovnega znanja imamo čebelarji, čeprav nimamo formalne strokovne izobrazbe s področja gradbeništva. Volja in zavzetost velikokrat nadomestita draga obrtniška dela. Imeli pa smo tudi zelo dober gradbeni odbor, ki ga je vodil Leopold Sešlar in ki je skrbel, da je graditev potekala uspešno. Nad deli je bedel Jože Smrkolj in včasih odločilno pomagal, da smo skupaj premagali težavo. Maja 1984 smo dom slovesno odprli. V poznejših letih smo ga dograjevali še trikrat.

Pobratenje s Čebelarskim društvom Šmihel iz avstrijske Koroške

Graditev doma seveda ni zmanjšala dejavnosti društva na drugih področjih. Poleg že v uvodu omenjenega izobraževanja smo začeli tesneje sodelovati s sosednjimi in drugimi čebelarskimi društvi. Tudi iz zamejstva. Najbolj smo se povezali s Slovenskim čebelarskim društvom Šmihel iz avstrijske Koroške.

V delu Koroške, ki je leta 1920 po plebiscitu pripadel Avstriji, je bilo pred tem 20 podružnic Slovenskega čebelarskega društva iz Ljubljane. Po plebiscitu pa Avstrijci niso držali obljub, ki so jih dali Slovincem pred glasovanjem. Začeli so ponemčevati slovenske rojake, predvsem mladino in tiste, ki so bili v državnih službah. Veliko zavednih Slovencev se je tedaj izselilo v jugoslovanski del Slovenije, slovenska čebelarska društva pa so začela izginjati.

Ing. Jožef smrkolj izroča sliko predsedniku Čebelarskega društva Šmihel Luki Boročniku.

Foto: Marjan Skok

Ko so se zavedni Slovenci zavedli tega procesa, so v Šmihelu že leta 1921 ustanovili novo Slovensko čebelarsko društvo Šmihel. Prvo pravilo tega društva je bilo, da član društva ne more postati čebelar, ki ne govori slovensko. To pravilo je veljalo vse do nedavnega, njegova skrbnika pa sta bila dekan v Šmihelu gospod Srienc in Jožica Pečnik iz Rut.

Zelo dobro se še spominjam prvega srečanja s šmihelskimi čebelarji. Neko lepo nedeljo julija 1979 nas je avtobus odpeljal proti Šmihelu. Tam so nas pričakali in prijazno sprejeli tamkajšnji čebelarji. Čebelar Adolf Krivograd je imel veliko in bogato založeno trgovino z mešanim blagom in to nedeljo jo je odprl posebej za nas. Avtobus je zapeljal za trgovino, mi pa smo skrivaj skozi zadnja vrata vstopali v trgovino, ker je bila uradno zaprta. Pridno smo kupovali kavo in pralni prašek, ker tega takrat pri nas ni bilo, pa tudi tehnično blago, ker je bilo cenejše kot pri nas. Eden izmed šmihelskih čebelarjev mi je tedaj dejal: »Videti je, da pri vas ni revščine, da lahko kupite toliko hkrati«. Po končanem nakupu smo se zadovoljni odpeljali v Rute pod Peco na Pečnikovo domačijo. Tam smo s koroškimi čebelarji preživeli lepo nedeljo, saj so nas bogato pogostili z jedačo in pijačo. V sproščenem ozračju smo ob živi glasbi veselo prepevali slovenske pesmi. Opazil sem starejšo gospo, ki je jokala. Na moje vprašanje zakaj joče, mi je odgovorila, da zaradi našega petja, več je pa nisem spraševal.

Jožica Pečnik iz Rut

Ton našemu druženju in sproščnemu razpoloženju je že na našem prvem srečanju dajala neurtudna tajnica tamkajšnjega društva Jožica Pečnik iz Rut. Predsednik društva je bil tedaj Luka Boročnik. Ga. Pečnik je bila tudi ob naših naslednjih srečanjih duša teh snidenj. Jožica je v Sloveniji končala kmetijsko šolo in se poročila k Pečnikovim v Rute. Prav ona je dala pobudo za tesnejše sodelovanje med društvoma, to pa je pozneje preraslo v pobratenje. Društvi sta

se uradno pobratili 8. septembra 1979 v Delavskem domu v Zagorju, ob praznovanju 60-letnice delovanja našega društva. Tedaj smo v stekleni dvorani slovesno podpisali in izmenjali listine o pobratenju.

Naše pobratenje je bilo trdno. Srečevali smo se najmanj enkrat na leto v Šmihelu in pogosto tudi pri nas v Zagorju. Srečanja so bila še posebej slovesna ob praznovanjih različnih jubilejev. Teh praznovanj so se udeleževali tudi visoki gostje s področja čebelarstva. Tako so bili ob praznovanju 70-letnice ČD Šmihel med gosti predsednik prve slovenske vlade g. Lojze Peterle, predstavnik deželnega glavarja avstrijske Koroške, jaz kot predsednik ZČDS, direktor Medexa Aleš Mižigoj, predsednik Slovenskega sveta dr. Matevž Grilc in okoliški župani. Seveda so se ga udeležili tudi številni zagorski čebelarji.

Poleg pobratenja z našim društvom so bili šmihelski čebelarji pobrateni še s čebelarji ČD Peter Močnik iz Maribora, ČD Ravne na Koroškem in ČD Žalec. Peter Močnik je bil učitelj na Koroškem, po plebiscitu pa se je umaknil v Maribor, kjer je uspešno učiteljeval in čebelaril. V spomin in zahvalo so mariborski čebelarji iz Hoč in Paker po njem poimenovali svoje čebelarsko društvo.

Ob praznovanju 70-letnice ČD Šmihel so se omenjena društva dogovorila, da se bodo med seboj povezala v enaki obliki. Zaveza je izražena z majoliko in s skrinjico, v kateri je čaša. Vsako društvo hrani svojo skrinjico in čašo, ki ju mora ob vsakoletnem srečanju prinesiti s seboj, saj s tem potrdi željo po nadaljnji zavezanosti. To zavezanost smo zvesto vzdrževali veliko let.

Združenje omenjenih čebelarskih društev še vedno obstaja, saj se društva še vedno držijo dogovora, le naša srečanja so veliko manj pogosta. K temu je najbolj pripomogla smrt tistih, ki so imeli za

Jožica Pečnik s predsedniki pobratenih društev Šmihel, Zagorje ob Savi, Maribor in Žalec

Foto: Marjan Skok

to največje zasluge: Jožice Pečnik, Luke Boročnika, dekana Srienca in predsednika ČD Žalec Antona Rozmana. S Šmihelčani se pogosto srečujemo, saj sta g. Karl Gril in zdajšnji predsednik Johann Bricman zelo naklonjena vzdrževanju dobrih prijateljskih odnosov. Tudi z Mariborčani so odnosi zelo dobri, naša srečanja pa pogosta. Z Ravenčani se srečujemo občasno, vezi z Žalčani pa so se z leti pretrgale.

Zagorski čebelarji skupaj s Šmihelčani in Mariborčani nadaljujemo povezovanje z društvi iz drugih držav. Tako smo organizirali strokovne ekskurzije k čebelarjem v nemških mestih Eschenbach in Kemnath, obiskujejo pa nas tudi oni. Še več, Občina Zagorje in Občina Kemnath sta na našo pobudo podpisali listino o pobratenju. Organizirali smo še ekskurzije v Srbijo, Bosno in Hercegovino ter Črno goro. Nekaj sedežev v avtobusu je vedno rezerviranih za čebelarje iz Šmihela, ti pa se nam na naše zadovoljstvo tudi vedno pridružijo. Upam, da bo tako ostalo tudi v prihodnje. ■

Zveza avstrijskih poklicnih čebelarjev

vabi na posvet avstrijskih poklicnih čebelarjev v Gradec! Dogodek bo potekal v soboto, 21., in nedeljo,

22. februarja 2015, v Izobraževalnem centru Steiermarkhof, Krottendorferstrasse 81, Gradec.

Na posvetu boste lahko prisluhnili predavanjem o aktualnih temah.

Ob robu posveta si boste lahko ogledali tudi bogato razstavo čebelarske opreme, na kateri se bodo predstavili razstavljalci iz Avstrije, Nemčije, Danske, Italije, Poljske, Slovenije, Češke, Madžarske in Švice. Na njej si boste lahko ogledali čebelarsko literaturo, čebelarske računalniške programe, kozmetiko z medom, darila, hrano za čebele, stroje in naprave (avtomatsko linijo za točenje medu, polnilnice, naprave za osemenjevanje matic, elektronske tehtnice in sistem za opazovanje medenja), panje, čebelje pridelke itd. Na prireditvi pričakujemo čebelarje skupaj z njihovimi družinami saj bomo poskrbeli za brezplačno varstvo otrok, zanje pa bomo pripravili tudi poseben program.

Vstopnina: cena enodnevne vstopnice je 10 EUR, dvodnevne pa 15 EUR. Vstopnica velja za razstavo in predavanja, ne pa tudi za delavnice, na katerih si bodo čebelarji praktiki izmenjavali svoje izkušnje. **Podrobnejši program si lahko ogledate na spletni strani: www.erwerbsimkerbund.at.** Prenočišča lahko rezervirate pri Steiermarkhofu po tel.: 0043 316/8050-7111.

Österreichischer
Erwerbsimkerbund

S čebelami skozi življenje

Foto: Arhiv družine Žvikart

Čebelar Franc Žvikart

Čar čebel je tolikšen, da veliko čebelarjev tako rekoč diha z njimi in da je njihovo počutje tesno povezano s stanjem čebel v čebelarstvu. Mogoče je reči, da gre za nekaj podobnega, kot je vpliv luninih men na ljudi. Čebele so njihove življenjske sopotnice in temu je podvržen skoraj vsak vidik njihovega življenja. To velja tudi za g. Franca Žvikarta, ki skupaj s sinom Aleksandrom in njegovo ženo Sabino vodi uspešno delujoče prevozno Čebelarstvo Žvikart. Občasno jim na pomoč priskočijo tudi drugi člani družine.

Šolan za poklicnega čebelarja

Čebelar Franc je bil rojen leta 1934 v Vuzenici. V družini je bilo dvanajst otrok, pri hiši pa niso imeli čebel. Čebelariti je začel med poznejšim šolanjem. Obiskoval je Gimnazijo Ravne in njen ravnatelj mu je nekoč omenil Čebelarstvo šolo v Ljubljani, ki je prav tedaj odprla svoja vrata. Takoj se je odločil za vpis. Takrat je tudi prvič prišel v stik s čebelami in začel čebelariti. Ognjeni krst je doživel, ko so odpirali kranjice in so ga čebele tako hudo opikale, da zaradi oteklega obraza sploh ni videl, kaj je jedel za večerjo. Kljub temu ni izgubil veselja za čebelarjenje. Po končanem prvem letniku se je med počitnicami vrnil domov v Vuzenico in delal pri kmetih. Za plačilo je namesto denarja raje vzel dva naseljena kranjica in ju odnesel domov v Vuzenico. Na glavi ju je nosil tri kilometre, in sicer tako, da ju je obrnil na glavo, ker ni želel potrgati satovja.

Čebelarstvo šolo v Ljubljani je obiskoval v letih od 1952–1955. Cilj dveletnega učnega programa je bil namreč izšolati poklicne čebelarje, ki bi med drugim postali tudi svetovalci in pospeševalci čebelarstva. V kratkem času obstoja Čebelarstvo šole sta šolanje končali dve generaciji slušateljev in Franc je pripadal drugi. Šola je delovala v okviru Gozdarske šole, ki je izobraževala gozdarske tehnike, njeni prostori pa so bili v bližini stadiona v Šiški. Pouk je potekal v dvanajstih barakah, od katerih je bila ena namenjena Čebelarstvu šoli. Ravnatelj šole in profesor je bil Josip Kobal, poučevali pa so še prof. Jože Rihar, Edi Senegačnik, Ambrož Stritar, Rožman, Ambrožič in drugi. Po njegovem mnenju je bil najboljši profesor Edi Senegačnik. Med šolskim letom so imeli vsak dan teoretična pred-

avanja, med čebelarstvo sezono pa tudi praktično delo v šolskem učnem čebelnjaku. Kot zanimivost je g. Žvikart povedal, da so se v šoli učili samo o AŽ-panjih, ne pa tudi o nakladnih. Še na sliki jih niso videli. Na ekskurziji pri čebelarju Kirarju pa so spoznali Kirarjeve panje. Obiskali so tudi Jana Strgarja v Bohinjski Bistrici in se seznanili z njegovim načinom vzreje matic in čebeljih družin.

Za svoje delo so se slušatelji šole usposabljali tudi v šolskem učnem čebelnjaku s 30 čebeljimi družinami. Vsakomur so bile dodeljene po tri čebelje družine in tako so dve leti čebelarili pod nadzorom profesorjev. Poleg tega so prostovoljno hodili pomagat profesorjem pri delu v njihovih čebelnjakih, še posebej ob prevozi čebel na paše, ko je bilo dela zelo veliko. Takrat so namreč čebele prevažali še z vlakom, zato je bilo treba panje naprej natovoriti na vagone in jih potem tudi raztovoriti. Po koncu drugega šolskega leta je pri čebelarju Ivanu Marohu v Halozah opravil še tri mesece obvezne prakse ter tako pridobil naziv poklicni čebelar. Po dveh generacijah je šola prenehala delovati, ker je leta 1954 razpadla Zadruga zveza s sedežem na Miklošičevi cesti, v okviru katere je delovala. Pozneje je ob službi opravil tudi potrebne izpite na tedanji Kmetijski šoli Grm Novo mesto ter si tako poleg poklica čebelarja pridobil še poklic sadjarja.

Čas poklicnega čebelarjenja

Po končani šoli je leta 1955 dobil delo na državnem posestvu v Črmošnjicah pri Semiču, kjer je skrbel za 60 čebeljih družin. V tistem obdobju so imeli namreč na vseh državnih posestvih tudi čebele. Tam je delal do leta 1958. Do tedaj je zaslužil tudi za nakup svojih panjev, tako da je doma začelo rasti majhno čebelarstvo. Sicer pa od državnega posestva ni dobil niti kozarca medu, ki ga je pridelal.

Od tam se je preselil v Slovenske Konjice ter se zaposlil v tamkajšnji Kmetijski, proizvodni in poslovni

V Čebelarstvu Žvikart čebelarita oče Franc in sin Aleksander

Foto: MB

zvezi, ki je načrtovala ustanovitev čebelarskega podjetja. Tam je prevzel 40 čebeljih družin v AŽ-panjih, jeseni leta 1958 pa je naselil tudi prva dva nakladna panja. Potem je naročil še 60 LR-panjev ter jih naselil že prihodnje leto. Pri čebelarjenju v nakladnih panjih mu je z nasveti pomagal prof. Rihar, ki ga je nekajkrat obiskal v Slovenskih Konjicah. Ideja o čebelarskem podjetju se je uresničila jeseni leta 1960 z združitvijo enot na drugem državnem posestvu, ki je delovalo na Mirošanu v Spodnji Savinjski dolini. Vodja čebelarskega podjetja je bil g. Brglez, ki pa pri delu s čebelami ni imel srečne roke. To je pri g. Žvikartu povzročalo slabo voljo ter privedlo tudi do hitrega konca podjetja, saj je bilo to že leta 1962 prodano Kmetijski zadrugi Savinjska dolina. Še istega leta pa so v Ljubljani začeli ustanavljati veliko jugoslovansko čebelarsko podjetje, imenovano Agromel, v katerem naj bi pridelali čim več medu za izvoz v tujino. Agromel je čebelje družine skupaj s panji pobral z vseh državnih posestev, na katerih so do takrat gojili tudi čebele, pozneje pa ne več. To je bila pravzaprav nepovratna škoda za državna posestva, meni g. Žvikart, ki je tedaj kot delavec državnega posestva prešel k Agromelu. Delal je v obratih tega podjetja v Slovenskih Konjicah in Slovenski Bistrici, poleg tega pa je čebele prevažal tudi na pašo po Sloveniji in po drugih republikah tedanje Jugoslavije. Podobno kot prejšnje čebelarsko podjetje je tudi Agromel kmalu propadel zaradi nerealnih poslovnih načrtov in slabega gospodarjenja. Skupaj naj bi pridelali 200.000 ton medu, v resnici pa so ga pridelali 20.000 ton. Poleg tega je bilo v upravi Agromela kar 180 doktorjev in inženirjev, v proizvodnji pa samo približno 40 čebelarjev in še nekaj drugih delavcev. Zaradi takšnih nesorazmerij je šel Agromel že leta 1964 v stečaj. Inventar so prodali, ni pa znano, kaj se je zgodilo z vsemi čebeljimi družinami. G. Žvikart je tedaj ostal brez čebel.

Že tedaj je sodeloval tudi s konkurenčnim in uspešnejšim Medexom. Najprej je bil zbiratelj medu, pozne-

je pa tudi dolgoletni kooperant. Zaradi slabših letin in izboljšanja prodaje na domu zadnjih pet let deluje kot samostojni podjetnik. Kot zanimivost je g. Žvikart povedal, da je Medex leta 1964 prav po njegovi zaslugi začel tržiti propolisovo tinkturo. Po naročilu Medexovega komercialista g. Gregorca (očeta prof. dr. Aleša Gregorca), ki je

želel za švicarske kupce priskrbeti propolisovo tinkturo, je namreč g. Žvikart pri čebelarjih lastnoročno nabiral propolis in ga zagotovil zadostno količino.

Čas samostojnega čebelarjenja

Po neuspešnih zgodbah s čebelarskimi podjetji se je g. Žvikart ustalil v Slovenskih Konjicah in se zaposlil v tovarni usnja Konus, kjer je delal do upokojitve. Od takrat naprej je kot poklicni čebelar vsako leto s prihranki kupil nekaj čebeljih družin ter njihovo število vse do danes nenehno povečeval. Zdaj čebelarji skupaj s sinom. To je bilo obdobje rasti in razcveta njegovega čebelarstva, s katerim se je prej ukvarjal ob službi. Čeprav je imel izkušnjo čebelarjenja tako z AŽ kot LR-panji, je od propada Agromela naprej čebelaril samo v 10-satnih AŽ-panjih, od katerih so nekateri trietažni, nekateri pa imajo notranje osmukalnike cvetnega prahu. Za te se je odločil že pred časom, predvsem zaradi izkušenj z zunanji osmukalniki, ki jih je treba prazniti vsak dan, nasprotno pa v notranjih cvetni prah lahko ostane dalj časa, saj se začne sušiti že v panjski mikroklimi in se ne razmoči.

Ko je sin Aleksander zrasel, sta v osemdesetih letih prejšnjega stoletja kupila prvi tovornjak in ga predelala v prevoznik čebelnjak. Zdaj imata v skupnem čebelarstvu približno 300 čebeljih družin oz. največ doslej. Nameščene so na treh tovornjakih in treh manjših prikolicah, seveda pa tudi v stalnih čebelnjakih. Enega imata v bližini domače hiše v Slovenskih Konjicah. Število čebeljih družin nameravata še povečati. Pridobivanje čebeljih pridelkov je z medu razširil še na pridelavo cvetnega prahu, propolisa, matičnega mlečka in voska, tako da z izjemo čebeljega strupa prideluje vse druge čebelje pridelke. Del jih predela v medene pijače (žganje, liker in borovničev z medom). Po njegovem mnenju je čebelarstvo v Sloveniji storilo velik korak naprej prav s pridelavo različnih čebeljih pridelkov in njihovo predelavo. V preteklosti so čebelarji pridelovali samo med, saj na tržišču ni bilo zanimanja za druge čebelje pridelke. Včasih niso mogli prodati niti zdaj tako cenjenega kostonjevega medu. Res pa je

Spričevalo za naziv poklicni čebelar

Foto: MB

Spomin na 1. letnik Čebelarške šole 28. 5. 1954. Prva vrsta od leve proti desni: profesor ?, Boža Žbogar, Ivanka Berlot, Josip Kobal, ravnatelj, Ambrož Stritar, razredničar, ?, Mara Krmelj. Druga vrsta od leve proti desni: Marija Bajc, Erna Knez, Franc Žvikart, Štefančič, Vojko Primec, ?, Ivan Gril, Tone Štih, Milan Meglič.

Foto: Arhiv družine Žvikart

Čebelarstvo v Črmošnjicah, maj 1958

tudi, da je bil ta v preteklosti še bolj izrazito grenak, zdaj pa je nekoliko manj, ker v parkovnih zasaditvah raste več lip. Dandanes sta večji tako pridelava kot tudi prodaja vseh čebeljih pridelkov.

Ker čebele prevažna na paše v Prekmurje, na Pohorje in v gozdove Notranske, pridelava različne sorte medu: cvetličnega, gozdnega, akacijevega, lipovega, kostanjevega in hojevega. Kakovost njegovega medu potrjujejo tudi številna zlata in srebrna priznanja z ocenjevanj medu v Semiču, Mariboru in na sejmu Agra. Po njegovem prepričanju je njegovemu čebelarstvu največ škodo povzročila omejitev prevozov po državah nekdanje Jugoslavije. Prej je namreč svoje čebele prevažal na žepkovo pašo v Liko, na sončnično v Zrenjanin in v Vojvodini in na akacijevo v Srbijo. Nazadnje je čebele prepeljal v Liko leta 1988. Mimogrede nam je v zvezi s prevozi zaupal še manjši čebelarski trik glede preprečevanja strjevanja medu na poletni gozdni paši. Sam namreč po končani kostanjevi paši prepelje čebele na gozdno pašo na Pohorje. Ker obstaja nevarnost strjevanja medu v satju, pusti v medišču samo štiri iztočene sate. Ker medišče ni zasedeno s sati, čebele te štiri sate bolj napolnijo, kot če bi enako količino razporedile v deset satov. V tem primeru točenje ne bi bilo mogoče, saj bi med v satju kristaliziral, štiri napolnjene sate pa je mogoče iztočiti.

Ker g. Žvikarta čebele spremljajo vse življenje in z njimi diha, nosi celotno domovanje Žvikartovih čebelarski pečat. V domači hiši so skladišče, točilnica ter lepo opremljena in založena prodajalna, v kateri prodaja vse, kar pridelava in predela. Veliko k temu pripomorejo pogosti obiski številnih turističnih skupin. Goste sprejema na domu, na posebej opremljeni terasi za sprejem in izvedbo čebelarskih predavanj. Parkirni prostor pred hišo je primeren za dva avtobusa gostov, doslej pa jih je sprejel največ 80. Medu jim tako še zmanjka. Pred nedavnim so svoj čebelarski turizem tudi certificirali. Če gre za obisk skupine čebelarjev, jim z veseljem pokaže, kakšno biološko omelo za čebele uporablja v svojem čebelarstvu. To »biomelo« namreč ne vznemiri čebel in se ne zamaže z medom. Dlačice klasičnih omel čebele bolj vznemirijo in se bolj lepijo v

Na akacijevi paši v Prekmurju, 1962

celice. Njegovo »biomelo« je pravzaprav ena izmed pozabljenih čebelarskih modrosti, saj ni nič drugega kot navadna zelena vejica pušpana – grma, ki raste v okolici skoraj vsake domače hiše.

Neutruden in nesebičen pri delu

G. Žvikart je bil zaradi svojega bogatega čebelarskega znanja in izjemnih izkušenj tudi preglednik čebeljih bolezni. Naziv preglednika čebeljih bolezni je dobil po opravljenem tečaju, ki ga je organizirala tedanja Čebelarska zveza Celje. Njihova naloga je bila prepoznavanje čebeljih bolezni na terenu in vzorčenje.

Član ČD Slovenske Konjice je postal že leta 1968, zelo kmalu po tem (leta 1970) pa je postal tudi predsednik društva. Na tem položaju je ostal polnih 15 let. Ob začetku njegovega predsedovanja je imelo društvo 17 članov, ob koncu pa 54. K temu je pripomoglo zlasti njegovo nalezljivo navdušenje nad čebelami, saj je za čebelarjenje navdušil skoraj vsakega sodelavca, s katerim je imel v službi več stikov. V obdobju predsedovanja društvu je postal tudi eden izmed ustanoviteljev Čebelarske zveze Slovenske Konjice, v kateri so združena čebelarska društva Loče, Zreče, Slovenske Konjice in Oplotnica. Vsa leta po odhodu s položaja predsednika društva deluje kot član upravnega odbora ČD in ČZ Slovenske Konjice.

Poleg svojih sodelavcev je kot mentor čebelarskega krožka na posebni šoli v Slovenskih Konjicah za čebele navduševal tudi učence s posebnimi potrebami. Krožek z učenci, ki so bili različno prizadeti, je vodil od leta 1970 do 1989. Šola je med, ki so ga pridelali skupaj z učenci, obdržala za svoje potrebe, učenci pa so bili zadovoljni z dodatno popestritvijo ter blagodejnim vplivom čebel. Nekaj časa potem, ko je krožek prenehal delovati, so čebelnjak preselili k OŠ Podgoro, na kateri zadnje štiri leta spet deluje kot mentor čebelarskega krožka.

V njegovem življenju ga vodi filozofija, da pri vsakem delu vztraja toliko časa, dokler ga ne konča. Za tak odnos je bil g. Žvikart nagrajen z izjemnimi čebelarskimi uspehi in dosežki, pa tudi z odličji Antona Janše vseh treh stopenj.

MB

Slovenka leta je Sonja Pungertnik, Marija Sivec je odlično zastopala čebelarstvo!

20. 1. 2015 je bila razglasitev SLOVENKE LETA, ki jo vsako leto pripravlja revija Jana. Tokrat smo imeli tudi čebelarji svojo kandidatko – Marijo Sivec, na katero smo lahko ponosni. Kljub temu da ni zmagala, je odlično zastopala slovensko čebelarstvo. Biti med desetimi nominirankami za Slovenko leta je izjemna čast, predvsem pa nagrada Mariji za njeno dozdajšnje delo. Spoštovana Marija, bila si v družbi eminentnih žensk in vse ste zmagovalke. Hvala ti za odlično promocijo slovenskega čebelarstva, predvsem pa bodi ponosna nase! V svojem imenu in v imenu ČZS iskreno čestitam zmagovalki ge. Sonji Pungertnik, ki je za služeno postala Slovenka leta 2014. *Boštjan Noč*

Foto: Internet

Dober glas o SMGO se širi tudi prek meja

V letalskem oporišču zveze Nato DACCC (Deployable Air Command and Control Center) v Italiji so 5. decembra 2014 pripravili predstavitev slovenskih zaščitnih pridelkov in živil. Dogodka se je udeležilo več kot 500 obiskovalcev iz ZDA, Velike Britanije, Kanade, Francije, Nemčije, Italije, Nizozemske, Norveške, Grčije, Poljske, Češke, Portugalske, Turčije in Španije. ČZS je organizatorjem dogodka (družini Lotrič Gorše) priskrbel slovenski med, promocijsko gradivo in panoje. Slovenska predstavitev je bila med najbolj obiskanimi in fotografiranimi, organizatorji pa so prejeli tudi veliko pohval in povpraševanj po kakovostni ponudbi slovenskih zaščitnih pridelkov in živil. *Nataša Lilek, svetovalka JSSČ*

Foto: Arhiv družine Lotrič Gorše

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Franciž, distančni vložki

MIZARSTVO KRŽE
1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.info

VABILO K NAROČILU
za leto 2015

REVIJA ZA ČEBELARSTVO

PČELAR

NAJBOLJŠI VIR ČEBELARJEVEGA ZNANJA V LETU 2015!

Letna naročnina vključuje dvanajest (12) števil na leto.

Za naročilo revije Pčelar (latinična izdaja) je treba na račun SPOS nakazati 50 EUR, ta znesek pa vključuje tako naročnino kot tudi provizijo banke. Potrdilo o plačilu nato skupaj z naslovom naročnika pošljete bodisi po navadni bodisi po e-pošti na naslov: SPOS, Ul. Dr. Agostina Neta 30a, 11070 Novi Beograd, Srbija, oz. spos.rs@gmail.com.

Navodila za plačilo naročnine iz Slovenije v evrih

Za plačilo v Srbijo banki posredujte spodnje podatke:

Beneficiary Customer

IBAN: RS35 2201 5305 0000 0166 41

Naziv: SAVEZ PČELARSKIH ORGANIZACIJA SRBIJE (07054823)

Naslov: Dr. Agostina Neta 30a, 11070 Beograd (Novi Beograd)

Bank of beneficiary

SWIFT: PRCBRSBG

ProCredit Bank A.D.

Milutina Milankovica 17

11070 New Belgrade, Republic of Serbia

Na revijo Pčelar se iz Slovenije lahko naročite občutno ceneje (40 EUR); podrobnosti si oglejte na spletni strani:

www.spos.info/casopis-pcelar/pretplata-iz-inostranstva

www.spos.info

VII. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM

ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.info

28. februar–1. marec 2015

**HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA
MEDNARODNI STROKOVNI SEMINAR
»Z ZNANJEM ČEZ OVIRE«**

28. FEBRUAR 2015

- 11.00–11.45 Ari Seppälä, svetovalec za čebelarstvo Čebelarske zveze Finske:
Tehnologija čebelarjenja v poklicnem čebelarstvu s 1500 čebeljimi družinami ob upoštevanju hitrega spomladanskega razvoja.
- 11.45–12.30 Ari Seppälä, svetovalec za čebelarstvo Čebelarske zveze Finske:
Zdravstveno varstvo čebel na Finskem s poudarkom na zatiranju varoj.
- 12.30–13.15 Zlatko Tomljanović, dr. vet. med., Zagreb, višji strokovni svetovalec za čebelarstvo v Kmetijski svetovalni službi Republike Hrvaške:
S sodobno tehnologijo čebelarjenja do primernih donosov tudi v slabih pašnih sezonah.
- 13.15–14.00 Rajko Pejanović, Šabac:
Ali je dvomatično čebelarjenje ena izmed možnih rešitev za slabe pašne sezone?

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:

www.spos.info/vii-drzavni-pcelarski-sajam

Uporabljajte spletno in mobilno aplikacijo e-Čebelar

Čebelarji, uporabljajte spletno in mobilno aplikacijo e-Čebelar! Ta namreč poleg vodenja panjskih listov, spremljanja in prijavljanja na razpisana izobraževanja in tečaje ter spremljanja napovedi Opazovalno-napovedovalne službe medenja omogoča tudi prejetje obvestil. Čebelarji člani ČD boste tako

na svoj mobilni telefon ali elektronski naslov brezplačno prejeli obvestila ČZS. Aplikacija je dostopna na spletni strani: www.czs.si/ecebelar.php. Razvoj aplikacije je sofinanciral Evropski sklad za regionalni razvoj.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Posvet županov slovenskih občin na ČZS

V prostorih ČZS bo 25. marca 2015 redni letni posvet članov Skupnosti občin Slovenije. Ob tej priložnosti bomo županom predstavili pomen sajenja avtohtonih medovitih rastlin na javnih površinah in jih spodbudili k sodelovanju v natečaju ČZS »Do

čebel prijazna občina«. Kot spodbudo za sodelovanje bomo vsakemu županu podarili sadiko lipe, da jo bodo posadili v svoji občini.

Jure Justinek, vodja Opazovalno-napovedovalne službe medenja

Udeležba vodstva ČZS na čebelarskih prireditvah

Spoštovana vodstva čebelarskih društev! Vodstvo ČZS prosi vsa društva, ki želijo na svojih prireditvah zagotoviti tudi udeležbo predstavnikov vodstva ČZS, da vabila pošljejo pravočasno. V ČZS se trudimo, da se teh prireditev udeleži vsaj en predstavnik našega vodstva. Posebej pa bi rad poudaril, da se

kot predsednik ČZS sam nikakor ne morem udeležiti vseh prireditev, ker je to preprosto nemogoče, zato vas prosim, da to sprejmete z razumevanjem. Ob morebitni odsotnosti me popolnoma enakovredno zamenjujejo preostali člani vodstva ČZS.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

ČZS bo izkazala spoštovanje svojim najstarejšim članom

Čebelarska zveza Slovenije se je odločila, da bo od letos naprej vsem svojim članom, ki bodo dopolnili 90 ali več let, ob rojstnem dnevu poslala čestitko in jim na ta način izkazala svoje spoštovanje. Tistim čebelarjem, ki so letos že dopolnili 90 ali več let, smo čestitke že poslali. Odločili smo se, da bomo vsako leto najstarejših deset članov ČZS ob rojstnem dnevu tudi osebno obiskali in jim voščili. Seveda bomo naš obisk prej napovedali. Želimo pa,

da bi se obiska poleg predsednika ali podpredsednika ČZS, tajnika ČZS in sekretarke ČZS udeležili tudi predsednik/-ca ČD, katerega član je slavljenec, ter član UO ČZS, pristojen za določeno območje, prav tako pa tudi predsednik območne ČZ, če ta obstaja. V vodstvu ČZS smo prepričani, da bomo s tem dejanjem najstarejšim članom ČZS izkazali še dodatno spoštovanje.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Ustanovitev pevske skupine pri Čebelarski zvezi Slovenije

Na pobudo posameznih čebelarjev, ki ljubiteljsko prepevajo v različnih pevskih skupinah, smo se tudi na Čebelarski zvezi Slovenije odločili za ustanovitev svoje pevske skupine. Vaje pevske skupine bodo predvidoma enkrat na mesec na sedežu Čebelarske zveze Slovenije, skupina pa bo nastopala na različnih čebelarskih prireditvah. Čebelarke, čebelarje in ljubitelje čebel, ki želijo sodelovati v pevski skupini ČZS, vabimo, da nam

to do 10. februarja 2015 sporočijo na e-naslov: anton.tomec@czs.si. V sporočilu navedite svoj naslov, telefonsko številko, morebitne pevske izkušnje in tudi to, kateri glas poje.

Morda je med nami tudi kdo, ki bi bil pripravljen prevzeti vodenje pevske skupine, zato bomo zborovodjo/-kinjo prav tako vabimo, da nam na enak način sporoči svojo pripravljenost za sodelovanje.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Teniški turnir za člane ČZS

Ker se kar nekaj čebelarjev v svojem prostem času ukvarja z rekreativnim igranjem tenisa, se nam je porodila ideja o pripravi teniškega turnirja za čebelarje člane ČZS. Zaradi organizacije dogodka vse zainteresirane za sodelovanje na »čebelarskem« te-

niškem turnirju prosim, da mi to sporočijo na e-naslov: nocb@czs.si. Dogovarjamo se, da bi bil turnir v Litiji. Informativne predprijava zbiraemo do 10. februarja 2015. Lep teniški pozdrav!

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Strokovna razprava o smukanju cvetnega prahu

Vse čebelarje vabimo na strokovno razpravo o smukanju cvetnega prahu. Ob začetku čebelarске sezone je tema zanimiva zlasti za tiste čebelarje, ki med čebelarско sezono osmukavajo cvetni prah, in tudi za tiste, ki se šele odločajo za smukanje cvetnega prahu. Strokovna razprava bo v sredo, 25. februarja 2015, ob 16.00 uri, v Gostišču Vidrgar v Vidrgi.

Svoja stališča glede pridelave cvetnega prahu osmukanca bodo predstavili:

- **dr. Janko Božič:** Biološke osnove pridobivanja cvetnega prahu;
- **Jure Justinek:** Rastline, ki v različnih časovnih obdobjih ponujajo dobro pelodno pašo;

- **Boštjan Noč:** Problematika tehnologije smukanja cvetnega prahu;
- **Jože Pikelj:** Predstavitev lastne prakse smukanja;
- **Nataša Lilek:** Obdelava in shranjevanje cvetnega prahu ter označevanje.

Sledila bo splošna razprava vseh udeležencev, po kateri bomo oblikovali tudi povzetek sklepov. Vabimo vas, da se dogodka udeležite, saj je tudi cvetni prah osmukanec pridelek, po katerem povprašuje vse več porabnikov. Vljudno vabljeni!

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Pridobivanje in črpanje občinskih proračunskih sredstev

Za obstoj in razvoj čebelarstva so ključna sredstva, ki jih čebelarji in čebelarška društva lahko pridobijo iz občinskih proračunov. Zato bo Čebelarška zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, **v četrtek, 12. februarja 2015, ob 15. uri, v Čebelarskem centru Gorenjske v Lescah**, Rožna dolina 50a, pripravila strokovno razpravo o možnostih za pridobitev občinskih proračunskih sredstev. Razprava je namenjena tako čebelarjem, ki bodo ob tej priložnosti izvedeli informacije o možnosti pridobitve občinskih sredstev, kot tudi predstavnikom občin, ki se zavedajo pomembnosti čebel in se želijo s svojimi programi še bolj približati čebelarjem.

Na ta način želimo prikazati primere dobrih praks črpanja občinskih sredstev, hkrati pa želimo spodbuditi občine k pripravi takšnih razpisov, da bodo sred-

stva, namenjena za kmetijstvo ali NVO, lahko pridobili tudi čebelarji in čebelarška društva. Tako smo občine, ki so bile v minulih letih izbrane za občine, prijazne do čebel, povabili, naj predstavijo svojo dobro prakso sodelovanja s čebelarji in razpise. Po teh predstavitvah bodo sodelujoči predstavniki občin tudi odgovarjali na vprašanja udeležencev.

**Vabimo vas, da se strokovne razprave udeležite v čim večjem številu, saj boste le tako spoznali možnosti za pridobitev občinskih proračunskih sredstev oziroma boste informacije o tem lahko prenesli v domače občine. Zažele-
no je, da na razpravo povabite tudi predstavnike posameznih občin.**

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Obisk krožkarjev na ApiSloveniji 2015

Približuje se ApiSlovenija 2015, naša vsakoletna, tokrat že 38. prireditve, imenovana tudi Dnevi čebelarstva. Letos bo potekala v soboto, 14., in v nedeljo, 15. marca, v prostorih Celjskega sejma v Celju. Letošnji strokovni posvet bo vsebinsko izjemno bogat, takšna pa bo tudi mednarodna prodajna razstava čebelarске opreme in pripomočkov za čebelarjenje.

Želimo, da se strokovnega posveta v Celju tudi letos udeležijo mladi člani čebelarskih krožkov, ki jih tako zavzeto vodijo mentorji in mentorice. Skupaj s Celjskim sejemom smo se odločili, da mladim čebelarjem omogočimo **BREZPLAČNO UDELEŽBO** na enem dnevu posveta. Zaradi organizacijskih zadev vas prosimo, da nam do petka, 27. februarja 2015, na e-naslov: info@czs.si pisno sporočite naslednje podatke:

- ime vašega čebelarskega krožka;
- število mladih čebelarjev, ki obiskujejo krožek in ki se bodo udeležili čebelarskega strokovnega posveta;
- dan udeležbe na posvetu (izberete lahko bodisi soboto bodisi nedeljo);
- ime in priimek mentorice oz. mentorja, ki bo krožkarje spremljal na čebelarski posvet in ki bo zanje prevzel brezplačne vstopnice.

Na podlagi prejetih podatkov boste mentorice oz. mentorji za mlade čebelarje, ki se bodo udeležili posveta, na blagajni ob vhodu na Celjski sejem prevzeli sporočeno število brezplačnih vstopnic.

MB

Oddaja Slovensko čebelarstvo

Na povezavi: <https://vimeo.com/117595966> si lahko na TV Uživajmo.si ogledate januarsko oddajo

Slovensko čebelarstvo.

ČZS

Seminar o pripravi zaključnega računa

V Čebelarstem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici bomo v soboto, 14. februarja 2015, ob 9. uri, organizirali seminar o pripravi društvenega zaključnega računa za leto 2014. Izobraževanje je namenjeno vsem čebelarским društvom, predvsem nji-

hovim blagajnikom. Prosimo vas, da se na seminar prijavite do 10. februarja 2015, in sicer ge. Barbari Dimc po tel. št.: 01/729 61 00. Seminarja pa ne bo, če se nanj do roka ne bo prijavilo več kot deset udeležencev.

MB

Svetovanje terenskih svetovalcev v februarju

Februarja je lahko zunaj še zelo mrzlo, zato kakršno koli pretirano poseganje v čebelje družine ni priporočljivo. Čebele so ta mesec še vedno stisnjene v gručo, čeprav ob toplejših dnevih že izletavajo. Takrat poskrbimo, da imajo čebele na voljo vir čiste vode in da je prostor pred čebelnjakom čim bolj suh. Ob toplejših dnevih preverite zaloge hrane v družinah in jim po potrebi dodajte medene sate. Ob vseh opravilih so vam lahko v pomoč terenski svetovalci, ki vam bodo pomagali, da boste dela bolje opravili. Poleg tega so vam terenski svetovalci v tem obdobju v pomoč tudi pri:

- **izpolnjevanju čebelarške dokumentacije** – Čebelarji se pogosto ne zavedamo dovolj, da je poleg dela s čebelami treba poskrbeti tudi za dosledno urejeno čebelarško dokumentacijo. Pri izpolnjevanju dokumentacije vam lahko pomaga terenski svetovalce;
- **označevanju čebelijh pridelkov** – 13. decembra 2014 je začela veljati Uredba (EU) št. 1169/2011 o zagotavljanju informacij o živilih porabnikom. Uredba uvaja nekatere novosti pri označevanju čebelijh pridelkov, zato lahko skupaj s terenskim svetovalcem pregledate vaše označene pridelke in jih po potrebi dopolnite;

- **pripravi čebelarškega pribora** – S terenskim svetovalcem se lahko posvetujete o tem, kako pripraviti čebelarški pribor, in tudi o tem, kako urediti prostore, namenjene za čebelarjenje.

Tudi ta mesec ČD še sklicujejo občne zборе. Tovrstno druženje čebelarjev je idealno za to, da predsedniki ČD medse povabijo terenskega svetovalca, pristojnega za območje društva. Ta jim bo predstavil mrežo terenskih svetovalcev, pomaga pa lahko tudi pri razreševanju morebitnih vprašanj s področja čebelarstva. Poleg tega je še zlasti pomembno, da se z mrežo terenskih svetovalcev seznanijo čebelarji začetniki, ki jih društva na občnih zbore sprejmejo medse in ki pomoč najbolj potrebujejo.

Terenski svetovalci lahko v ČD izvedejo tudi svetovanja, ki so namenjena vsem čebelarjem. Vsebine svetovanj so lahko različne (izpolnjevanje dokumentacije, interna kontrola medu, oskrba čebelijh družin) in se do neke mere lahko tudi prilagajajo potrebam posameznega ČD. Kontaktni podatki svetovalcev so objavljeni na spletni strani ČZS, lahko pa pokličete tudi na tel. št.: 041/352 997 in skupaj bomo poiskali tistega, ki je pristojen za vaše območje.

Dr. Peter Kozmus, vodja PRO

Svetovanja terenskih svetovalcev v februarju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. feb.	18.00	Interna kontrola medu	Rudolf Cerkl	Gostilna Godec	g. Cerkl 030/604 004
7. feb.	18.00	Izpolnjevanje dokumentacije po SDHNČ	Jakob Madjar	Gostilna Sijarto	g. Madjar 041/598 356
6. feb.	18.00	Predstavitev delovanja terenskih svetovalcev v čebelarstvu v Sloveniji in poročilo o delu terenskega svetovalca v minulemu letu na Gorenjskem	Janez Markič	Hotel Marinšek	g. Pivk 040/257 446
14. feb.	17.00	Spomladanska oskrba čebel	Dušan Milinkovič	Dom čebelarjev, Sela pri Otovcu 25, Črnomelj	g. Milinkovič 031/651 006
18. feb.	17.00	Spomladanska oskrba čebel	Slavko Ružič	Nova Gorica, OŠ Frana Erjavca	g. Ružič 031/689 155

SELAK, MIZARSTVO, d.o.o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selak@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izjemno trden spoj, površinsko so zaščiteni, pitalnik ima prostornino 2 l. Na voljo so 10S, 12S, 7S panji, pa tudi lepljeni, cinkani in vrtani AŽ-satniki iz kakovostnega lipovega lesa.

Posvet »Ohranimo sloves slovenskih čebeljih pridelkov«

Čebeljki pridelki so povsem naravna živila, proizvod čebel in čebelarja. Čebele izdelajo čebelje pridelke najboljše kakovosti, čebelar pa mora poskrbeti, da to kakovost ponudi tudi svojim kupcem. Februarja 2015 bomo nadaljevali posvete z naslovom *Ohranimo sloves slovenskih čebeljih pridelkov* in na njih razpravljali o dobri čebelarski praksi pri zagotavljanju najboljše kakovosti ter o varnosti medu in čebeljih pri-

delkov. Na njih bodo sodelovali g. Boštjan Noč, g. Tomaž Samec, ga. Nataša Lilek in mag. Andreja Kandolf Borovšak. Ker je tema aktualna, vas vabimo, da se posvetov udeležite v čim večjem številu! Za zagotovitev boljšega dela, prosimo predsednike ČD, da vsaj teden dni pred posvetom sporočijo okvirno število pričakovanih udeležencev (kontakt: natasa.strukelj@czs.si, 040/436 518). Razpored posvetov:

Datum	Ura	Kraj	Koordinator
2. feb.	16.00	Občinska dvorana Občine Nova Gorica	g. Štucin 041/450 240
5. feb.	18.00	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
9. feb.	16.00	OŠ Leskovec, Pionirska cesta 4, Leskovec	g. Šiško 051/671 763
16. feb.	16.00	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Ljubljanska 97, Celje	g. Gradišnik 031/836 460
19. feb.	18.00	KGZS - Murska Sobota, Štefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Litrop 040/299 353
26. feb.	18.00	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Šarman 041/348 271

Elektronsko evidentiranje udeležbe na predavanjih

Leta 2010 smo zaradi zmanjšanja t. i. »papirologije« ter pospešitve in lažje obdelave podatkov udeležencev čebelarskih usposabljanj uvedli elektronsko evidentiranje z uporabo čitalnika črtno kodo ter evidenčne izkaznice s črtno kodo. Elektronsko evidentiranje je kljub nekaterim omejitvam in začetnim težavam doseglo svoj namen, zaradi katerega smo

se odločili za njegovo uvedbo, in je zato uspešno. Kljub vsemu pa po skoraj petih letih ugotavljamo, da del udeležencev na usposabljanja še vedno prihaja brez evidenčne kartice. **Vse člane ČZS zato znova opozarjamo, da morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!**

MB

Urniki usposabljanj v februarju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu smo posodobili in so v potrditvi na Upravi za varno hrano, veterinarstvo in var-

stvo rastlin. Z osnovnimi usposabljanji na to temo bomo začeli takoj ko bodo potrjene, predvidoma v mesecu marcu. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavili do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja! Po posameznih predavanjih bo sledila še brezplačna pol ure trajajoča predstavitev novih možnosti trženja za čebelarje z naslovom: Med in ameriški slamnik – nove možnosti trženja za čebelarje.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Četrtna skupnost Bežigrad, Vojkova 1, Ljubljana	g. Nikolovski 041/521 525
11. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Prešernova dvorana, Narodni dom, Tržaška cesta 44, Logatec	g. Žakelj 041/560 573
18. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Restavracija Gastro, Rajšpova 16, Ptuj	g. Repič 031/484 527
25. feb.	18.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrnič 7, Solkan	g. Suligoj 041/583 596

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
Zagotavljanje kakovosti čebelijih pridelkov					
3. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški dom Hrastnik	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514
9. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom upokojencev Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
11. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Gostilna pri Ribeku, Stojnci 136, Markovci	g. Kristovič 031/753 114
12. feb.	17.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Zavod za gluhe in naglušne, Vojkova 74, Ljubljana	g. Nikoloski 041/521 525
18. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Sejna soba Občine Sveta Ana	g. Kolarič 031/752 828
23. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	V prostorih občine Kobilje, Kobilje 56, Kobilje	g. Balazič 051/393 142
24. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	V prostorih občine Rogatec, Pot k ribniku 4, Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270
25. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Hostel Vabo, Mariborska cesta 8, Radlje ob Dravi	g. Begič 051/371 679
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji lazi	g. Skulj 041/368 115
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Krajevna skupnost Solkan, Trg Jožeta Srebrniča 7, Solkan	g. Suligoi 041/583 596
3. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Sola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Ljubljanska 97, Celje	g. Gradišnik 031/836 460
3. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Park vojaške zgodovine, Kolodvorska 51, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
4. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Občina Trzič	g. Perne 041/643 506
5. mar.	17.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dvorana KS Notranje Gorice, Podpeška 388 Notranje Gorice	g. Bedekovič 041/464 346

Svetovanja JSSČ

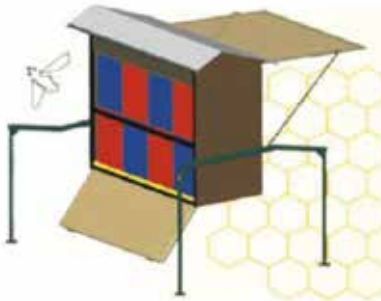
4. feb.	17.30	Svetovanje o novi zakonodaji o označevanju živil	Nataša Lilek	Kulturni dom Skaručna	g. Gosar 041/767 595
5. feb.	16.30	Svetovanje o zakonodaji s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
17. feb.	16.30	Svetovanje o zakonodaji s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 295
19. feb.	16.30	Priprava čebelijih pridelkov za prodajo in čebelarska zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Gasilski dom, Žička ulica, Slovenske Konjice	g. Kokelj 030/604 065
3. mar.	16.30	Svetovanje o zakonodaji s področja trženja, osnov trženja in pridobivanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Občina Rogatec, Pot k ribniku 4, Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270

Usposabljanja po Programu ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
11. feb.	17.00	Medena kulinarika - delavnica	Marija Arh Ivanšek	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	g. Maver 031/266 848
11. feb.	17.00	Oskrba čebelijih družin med letom	Marija Sivec	Čopova rojstna hiša, Žirovnica	g. Pfajfar 041/437 462
13. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	Zoran Zidarič	Restavracija Gaj, Loke 1, Mozirje	g. Podrižnik 041/420 821
18. feb.	17.00	Gozdne paše	Franc Podrižnik	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
18. feb.	18.00	Vzreja čebelijih matic	Milan Starovasnik	Čebelarški dom Sela pri Otovcu, Sela pri Otovcu 25	g. Milinkovič 031/651 006
19. feb.	17.00	Oskrba čebelijih družin med letom	Zoran Zidarič	Pohorska vila, Pivola 10, Hoče	g. Vogrinčec 041/818 705
20. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	Franc Prezelj	Gasilski dom Britof, Britof 317, Kranj	g. Tiringner 041/971 121
20. feb.	17.00	Oskrba čebelijih družin med letom	Brane Borštnik	Gasilski dom Dvor, Dvor	g. Setnikar 041/643 643
20. feb.	17.00	Gozdne paše	Franc Podrižnik	Ribiški dom Litija, Savska 3, Litija	g. Rozina 031/480 055
20. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	Milan Meglič	Čebelarški dom Brode, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
26. feb.	17.00	Apiterapija	Franc Grošelj, dr. med., in Tone Tome	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20a, Grosuplje	g. Maver 031/266 848
27. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	OŠ Ivan Cankar, Ljutomer	g. Cvetko 041/507 254

Izobraževanja Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. feb.	16.00	Mali panjski hrošč, Zatiranje hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje, Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Čebelarški dom, Izlake	ga. Jurič 041/900 005
3. feb.	16.00	Mali panjski hrošč	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Razvojni center Poljčane, Poljčane	g. Rojs 041/826 690
5. feb.	17.00	Mali panjski hrošč Preprečevanje poapnelosti zalege	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Osnovna šola Selca	g. Čenčič 031/741 371
5. feb.	17.00	Pojavnost hude gnilobe pri čebeljih družinah in izkušnje o preprečitvi pojava te bolezni Mali panjski hrošč	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Kulturno promocijski center, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
6. feb.	17.00	Mali panjski hrošč	Martina Škof, dr. vet. med.	Gasilski dom, Cesta na postajo 10, Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
9. feb.	16.00	Mali panjski hrošč, Kako uspešni smo pri zatiranju hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje? Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Gostišče Grad Vrbovec, Nazarje	g. Podrižnik 041/420 821
9. feb.	16.00	Mali panjski hrošč	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Osnovna šola Leskovec pri Krškem	g. Šiško 051/671 763
10. feb.	16.00	Mali panjski hrošč	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Restavracija Gastro, Rajšpova 16, Ptuj	g. Vertič 040/ 290 739
12. feb.	18.00	Mali panjski hrošč, Oskrba z zdravili za čebele v letu 2015	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Slovenska vas	g. Dovgan 040/757 694
13. feb.	18.00	Mali panjski hrošč, Varovanje zdravja čebeljih družin	mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Kulturni dom Preddvor	g. Kokl 041/538 223
13. feb.	17.00	Mali panjski hrošč	Suzana Skerbiš, dr. vet. med.	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
16. feb.	16.00	Mali panjski hrošč, Kako uspešni smo pri zatiranju hude gnilobe čebelje zalege na območju NVI Celje? Kako bomo zaščitili zdrave čebel v letu 2015?	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Čebelarški dom, Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
19. feb.	17.00	Mali panjski hrošč	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Felicijanova dvorana, grad Sevnica, Sevnica	g. Zagorc 031/874 462
25. feb.	17.00	Mali panjski hrošč, Oskrba z zdravili za čebele v letu 2015	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Črnomelj	g. Milinkovič 031/651 006

“Čebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov
Prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič, s. p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

NOVO!!! EKOPRŠILNIK

Novi ekopršilnik ustvarja zelo fino meglo, primerno za pršenje pripravkov za zatiranje škodljivcev na različnih področjih (čebelarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo ...). Preprosta uporaba in priprava zelenih koncentracij. Imetniki katerega od starejših modelov imajo ob nakupu priložnost starega zamenjati z novim ter si s tem zagotoviti dodatni popust. Po dogovoru je mogoče tudi prikaz delovanja ekopršilnika v posameznih čebelarških društvih.

Informacije o pršilniku in prodaji po tel. št.: 041/718 743 in 041/833 056 ali na e-naslovu: brane.avsec@siol.net.

Izdelano v Sloveniji

Sprememba Pravilnika o preprečevanju širjenja in zatiranju hruševega ožiga

Nedavno je bil spremenjen Pravilnik o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranje hruševega ožiga (Ur. l. RS, št. 50/14), ki v 21. členu opredeljuje omejitve premikov čebel na okuženih območjih. Omejitev premika čebeljih družin na okuženih območjih velja za Primorsko od 15. marca do 30. junija, za preostala območja Slovenije pa od 25. marca do 30. junija. Kljub temu je čebele mogoče premakniti na okužena območja, če pred tem izvedemo katerega izmed karantenskih ukrepov, ki so predpisani v pravilniku. Ti pa so:

- čebelje družine za 72 ur zapremo v karanteno na območju, na katerem na preletni razdalji čebel ni cvetočih gostiteljskih rastlin;
- čebelje družine za 72 ur zapremo v karanteno na nadmorski višini najmanj 1300 m;

- čebelje družine za 48 ur zapremo v temen prostor;
- čebelje družine z okuženega območja, žarišč okužbe in trikilometrskega pasu od roba žarišč okužbe premestimo na varovano območje, če na tem območju in v trikilometrskem pasu okoli njega ni cvetočih gostiteljskih rastlin hruševega ožiga.

Pred premikom na okužena območja hruševega ožiga je poleg veterinarja NVI, ki potrdi izjavo, da čebele ne bodo premeščene iz kužnega kroga hude gnilobe ali vanj, treba o tem obvestiti tudi pristojnega fitosanitarnega inšpektorja. Celoten pravilnik si lahko ogledate na spletni strani: www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11907.

Jure Justinek, vodja Opazovalno-napovedovalne službe medenja

Podatki o gibanju tehnic od 21. 12. 2014 do 20. 1. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-1,0	Poraba hrane
Ribniško Pohorje	-2,1	Poraba hrane
Lendava	-1,5	Poraba hrane
Bled	-1,2	Poraba hrane
Koper, Dekani	-1,7	Poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-1,6	Poraba hrane
Bela krajina, Poljanska gora	-2,0	Poraba hrane
Bistriško Pohorje	-1,4	Poraba hrane
Vransko, Prebold	-1,6	Poraba hrane
Braslovče	-1,7	Poraba hrane
Metlika	-1,3	Poraba hrane
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-1,1	Poraba hrane
Travna gora	-1,3	Poraba hrane

Zreško Pohorje	-1,5	Poraba hrane
Goričko, Dankovci	-1,2	Poraba hrane
Laško, Malič	-1,6	Poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-1,2	Poraba hrane
Kočevski rog	-1,7	Poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	-1,7	Poraba hrane
Kozjak, Kapla	-1,2	Poraba hrane
Krim, Iška vas	-2,1	Poraba hrane
Ptuj, Haloze	-0,5	Poraba hrane
Kobansko na Kozjaku	-1,4	Poraba hrane
Krško, Sevniško	-1,2	Poraba hrane
Kanalsko, Tolminsko	-1,3	Poraba hrane
Prekmurje, Mali Bakovci	-1,3	Poraba hrane
Vrhnika, Borovnica	-1,6	Poraba hrane
Žužemberk	-1,7	Poraba hrane

Februarska akcija

Ta mesec vam po akcijski ceni ponujamo **čebelarski brezrokavnik** (velikosti L, XL, XXL, cena 16,00 EUR za kos). Obveščamo vas tudi, da je založba ZRC izdala **knjigo Andreja Gogale »Čebele Slovenije«**. Cena posamezne knjige je 18,00 EUR, lahko pa jo kupite tudi na Čebelarski zvezi Slovenije. Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, boste za

poštne stroške odšteli še 3,00 EUR. Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po tel. št.: 041/370 409.

Tajništvo ČZS

Tečaji za čebelarje začetnike v programskem obdobju 2015-2016

Čebelarstva zveza Slovenije bo v programskem obdobju 2015-2016 pripravila več tečajev za čebelarje začetnike. Zaradi večjih potreb po terenu, jih bo, glede na pravočasno prejete vloge, pripravila več, kot je bilo sprva predvideno. Tečaji bodo tako potekali v: Črnomlju, Ilirski Bistrici, Mariboru, Idriji, Mozirju, Murski Soboti, Slovenj Gradcu, Brodeh, Velikih Laščah ter na Ptuj. Posamezen tečaj bo izveden le, če se bo nanj do 16. februarja 2015 prijavilo najmanj 40 čebelarjev začetnikov. Največje število prijav za posamezen tečaj je 50, zato pohitite s prijavo! Tečaja se lahko udeležijo le bodoči čebelarji in čebelarji začetniki, ki čebelarijo manj kot tri leta.

Pričetek posameznega tečaja bo sporočen naknadno, po usklajitvi s soorganizatorji in predavatelji po terenu (pomlad 2015 ali jesen 2015 ali pomlad 2016). Natančen urnik z datumi in kraji bodo vsi prijavljeni kandidati pred začetkom tečaja prejeli po e-pošti. Na tečaj se lahko prijavite v aplikaciji e-Čebelar (potrebna je predhodna registracija) oz. na ČZS na e-naslov: zlatka.kovacevic@czs.si. Ob prijavi po e-pošti obvezno navedite, za kateri kraj tečaja se prijavljate, ime in priimek, naslov (ulica, hišna številka, številka pošte, kraj), čebelarsko društvo, koliko let čebelarite, tel. št. ali št. GSM in e-naslov.

ČZS

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

MIZARSTVO ČEBELARSTVO
Jernej Furlan

prašilčki (5s, 7s)
až-panji (9s, 10s, 11s, 12s)
až-panji (11+3)
trietazni až (9s, 10s)
lipovi satniki
dadant blatt (10s-lr tloris, 6s naklada)
lr-panji (1/1, 2/3)
vse ostale izvedbe panjev

Sprejemamo naročila za panje.
Po dogovoru možna predstavitev v čebelarskih društvih.
Pokličite za ugodno ponudbo!

KAKOVOSTNI PANJI
PO UGODNIH IN KONKURENCNIH CENAH

naklada za 6 satni stroporni db panj

panj 11+3
- od zadaj z vrati ali s peno

Jereslavec 28
8258 Kapele
GSM: 031-699-864
E-mail: furlan.jernej@gmail.com

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52
apis.md@siol.net

APIS M&D®

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

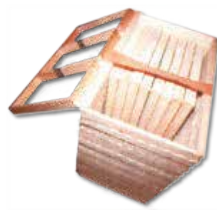
10-SATNI AŽ-PANJ

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ – VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT,
LR – STANDARD LR 2/3

5-IN 7-SATNI
AŽ-PRAŠILČEK

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah do 31. 3. 2015.
- Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča.
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 6,00 EUR/kg. Po poprejšnjem dogovoru je izplačilo mogoče takoj.

GRELNIKI
ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 G RSF – 4,8 EUR
250 G CINKANE – 2,5 EUR

STIMI – 1,10 EUR/KG. PRI NAKUPU
VEČ KOT 100 KG VAM PRIZNAMO
4 % POPUST.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Priznana vzrejalšče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo prednaročila.
Prodamo večje število čebeljih družin na AŽ-satih. Sprejemamo naročila.

PRODAM

Šest sadik dreva (Kočevje), tel.: 031/389 605.

Več dvoletnih evodij, ugodno, tel.: 041/613 183.

Cvetni prah izkopenec, do 2 kg, tel.: 041/989 313.

Cvetni prah, svež, zamrznjen, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah, svež, zamrznjen, in pet novih lipovih panjev, tel.: 041/822 366.

Ajdov, akacijev, kostanjev in gozdni med ter posušen ali zamrznjen cvetni prah in propolis, nabran na mrežicah, tel.: 031/787 235.

Akacijev med, tel.: 040/160 015 (po 15. uri.).

Akacijev in cvetlični med ter matični mleček. Sprejemam naročila za družine na AŽ-satih, tel.: 070/492 593.

Cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/326 959.

Cvetlični, kostanjev in gozdni med (Ljubljana), 041/682 020.

Gozdni in hojev med, tel.: 041/403 960.

Hojev med, tel.: 031/882 295.

Hojev med, tel.: 041/727 456.

Hojev med, tel.: 05/753 02 21 (zvečer).

Ekološki vosek s certifikatom (Postojna), tel.: 041/577 256.

Osem gospodarskih čebeljih družin na 10 AŽ-satih (Kočevje), tel.: 031/389 605.

Deset čebeljih družin na AŽ-satih in deset na LR-satih, z lanskimi maticami, konec marca, tel.: 031/556 244.

Čebelje družine na LR- in AŽ-satih z lanskimi maticami, s panji ali brez njih, ter nekaj novih AŽ- in LR-panjev, tel.: 040/984 013.

Lipove deske, debeline 22, 32 in 42 mm, posušene na zraku, mogoča dostava večjih količin, tel.: 040/211 346.

Narezane letvice za AŽ-panje, pribl. 2000 kosov, tel.: 041/640 378.

Lipove AŽ-satnike, lepljene in zbite, vrtane na 6 lukenj, tel.: 031/537 145.

AŽ-satnike iz lipovega in smrekovega lesa, lepljene, zbite s 35 mm žebli, vrtane, tel.: 041/805 179.

Zažičene satnike AŽ-, LR- in DB-mere ter čebelje družine na DB-satih (Kobarid), tel.: 031/870 709.

Rabljene 9- in 10-satne AŽ-panje in surov propolis, tel.: 041/784 230.

Nove 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, mogoča menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

10-satne AŽ-panje iz smrekovega lesa, z lipovimi satniki, lahko s testnim vložkom proti varojam, tel.: 041/801 795.

10- in 7-satne AŽ-panje, 1/1 in 2/3 LR-panje, tel.: 041/839 496.

11-satne AŽ-panje, nove, s sati in krmilnikom, ter zabojnik za prevoz čebel za 10 ali 16 AŽ-panjev, tel.: 051/385 014.

2/3 LR-panje z dodatno opremo za uspešno čebelarjenje, tel.: 05/308 04 67, 041/875 255.

Stoječi čebeljak za 15 AŽ-panjev, iz 8 cm debelih brun, razstavljiv (Zgornja Savinjska dolina), tel.: 041/793 520.

Čebeljake, izdelane po naročilu, tel.: 041/633 311.

Čebeljak za 21 AŽ-panjev, lesen, lepo ohranjen, v okolici Ljubljane, ter nekaj zdravih rezervnih družin na 7 in 9 AŽ-satih, tel.: 031/664 520.

Zabojnik s 50 čebeljimi družinami v 10-satnih AŽ-panjih (Prekmurje), tel.: 031/421 887.

Zabojnik za 10 ali 16 AŽ-panjev ter 11-satne AŽ-panje, tel.: 051/385 014.

Zabojnik za prevoz 10 AŽ-panjev, aluminijast z nastavljivimi nogami, tel.: 031/817 727.

Zabojnik s 40 naseljenimi 10-satnimi AŽ-panji in 30 čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 041/351 985.

GJ PANJ - spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE

SVETOVNA NOVOST V ČEBELARSTVU

Izdelujemo nakladne GJ panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom, Univerzalno Večnamensko Podnico - tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami). Izdelava poteka po načrtih in pod nadzorom univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča.

Mizarstvo Strgar d.o.o.

Primičeva ulica 10a, Škofljica; 041/844-482
www.mojcebeljak.si, info@mojcebeljak.si

Prevozni zabojnik za 10 AŽ-panjev ter kompletne LR-panje, tel.: 031/674 883.

Tovornjak TAM 2001 z zabojnikom za 42 10-satnih AŽ-panjev. Zdaj je na njem 28 naseljenih trietažnih panjev. Nakup čebeljih družin ni nujen, tel.: 041/614 683.

Zunanje osmukalnike za AŽ-panje, zaščitno premazane s prozornim lakom, 10 kosov, tel.: 041/342 070.

ODDAM

Stojišče oz. čebelnjak za čebelarjenje v AŽ- ali LR-panjih, tel.: 041/241 216.

ZAMENJAM

Dva AŽ-panja, stara eno leto, nenaseljena, za dva DB-panja (Dadant-Blatt), lahko skupaj z družinama, tudi doplačam, tel.: 040/427 296.

KUPIM

Čebelji vosek (Primorska), tel.: 031/734 505.

Čebelji vosek, 10 kg, tel.: 051/381 394.

Čebelje družine na LR-satih, tel.: 041/474 341.

Večje število rabljenih dvo- in trietažnih AŽ-panjev, tel.: 040/725 206.

Čebelnjak s panji, z družinami in opremo, po možnosti od nekoga, ki bo prenehal čebelariti, tel.: 040/603 066.

Tovornjak TAM 190 ali 130, prirejen za prevoz čebel, tel.: 051/831 552.

Tovornjak ali zabojnik s čebelami ali brez njih, točilo, ometalnik, lipove AŽ-satnike, čebelji vosek in čebele, tel.: 031/753 345.

Stiskalnico za izdelavo satnic (Seražin), tel.: 041/639 612.

V SPOMIN

ALOJZ BRUNEC 1945–2014

Septembra 2014 smo se čebelarji ČD Bakovci poslovili od našega dolgoletnega člana Alojza Brunca.

Čebelariti je začel leta 1970. Dejavni je bil v društvenih organih, še posebej pa pri graditvi čebelarškega doma. Bil je umirjen in preudaren sogovornik. Prejel je odličje Antona Janše III. stopnje in posebno priznanje ob 50-letnici društva. Čebelaril je z večjim številom čebeljih družin, ki jih je tudi prevažal na različne paše. Žal so se njegove čebele zdaj začele pripravljati na počitek brez gospodarja. Njegovi kolegi se tolažimo s tem, da je za delo s čebelami navdušil sina Tomaža, ki bo nadaljeval njegovo delo. Pokojnega Alojza bomo ohranili v lepem spominu. *ČD Bakovci*

ROMAN MERNIK 1929–2014

G. Mernik je postal član našega društva že takoj po njegovi ustanovitvi leta 1958. Čebelaril

je v AŽ-panjih, ki jih je imel v Sovjaku pri Svetem Juriju ob Ščavnici. V vzorno urejenem čebelnjaku je skrbel za največ 50 čebeljih družin. Za svoje delo je prejel priznanje društva ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji se radi spominjamo njegove gostoljubnosti ob njegovem čebelnjaku.

ČD Jože Hribar Maribor-Tabor

BRANIMIR STREHAR 1953–2014

Aprila lani smo se poslovili od našega člana Branimirja Streharja. Rodil se je 25. decembra 1953

na Planini pod Šumikom. Že v rani mladosti sta skupaj z zdaj prav tako pokojnim bratom Marjanom občudovala delo čebelarških prevažalcev, to pa je bil tudi povod, da sta leta 1964 izdelala svoj čebelnjak, v katerega sta namestila prve naseljene panje. Leta 2006 je postal član ČD Slovenska Bistrica. Tudi po bratovi smrti je pomagal pri njegovih čebelah, sam pa je skrbno urejal svoje v Kirarjevih

panjih. Za svoje požrtvovalno in plodovito delo pri razvoju čebelarstva je leta 2009 prejel priznanje ČD Slovenska Bistrica za vzorno čebelarjenje, leta 2011 pa še odličje Antona Janše III. stopnje. Bistriški čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu kot dobrega prijatelja in vestnega čebelarja.

ČD Slovenska Bistrica

ANDREJ HOJS 1922–2014

ČD Sveta Trojica - Lenart je izgubilo svojega dolgoletnega in pred leti zelo dejavnega člana. Iz-

viral je iz čebelarške družine, tako da je že kot otrok pomagal očetu pri spravilu rojev in točenju medu. Oče je namreč čebelaril še v koših. Po poroki se je preselil v Sveto Trojico in začel samostojno čebelariti v dunajčanih. Postopno je prešel na AŽ-panje, v katerih je skupaj s sinom v zadnjih letih skrbel za povprečno s 15 družin.

V naše ČD se je včlanil leta 1951 in bil do leta 1964 gospodar

društvenega čebelnjaku. Blagajnik društva je bil 25 let, vse do leta 1977, ko se je to preimenovalo v ČD Gradišče - Lenart. Za svoje požrtovalno društveno delo je prejel več priznanj ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Sveta Trojica - Lenart

FRANC GAVEZ

1936–2014

G. Gavez je bil član našega društva od leta 1975. Tudi on je na obronkih Pohorja čebelaril v AŽ-panjih. V najboljših letih je gojil do sto čebeljih družin. Za kakovost svojega medu je prejel najvišja priznanja. Za svoj prispevek pri razvoju čebelarstva je prejel priznanje društva ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

ČD Jože Hribar Maribor-Tabor

VINKO MEDVED

1936–2014

Zaradi hude bolezni je naše vrste zapustil cenjen čebelar, sadjar in lovec Vinko Medved. Čebelariti je

začel šele po očetovi smrti, leta 2001 pa se je včlanil v ČD Pobrežje-Duplek. Rad se je udeleževal društvenih predavanj in ekskurzij. Leta 2005 je vse čebelarje, ki smo se udeležili ekskurzije po Hrvaški, ob vrnitvi domov pogostil in nam s ponosom razkazal svojo sadjarsko proizvodnjo in čebelnjak. Sodeloval je tako pri razvitju našega prapora kot tudi na različnih srečanjih čebelarjev.

Čebelaril je s 30 družinami v AŽ-panjih. Še lani si je kupil sodobne trietažne panje in se veselil dela z njimi. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel več društvenih priznanj. Leta 2008 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. V društvu smo zadovoljni, da je čebelarjenje zdaj prevzel Vinkov sin.

Ohranili ga bomo v spoštljivem spominu. *ČD Pobrežje - Duplek*

MARTIN CIGLER

1935–2014

Martin se je s čebelami srečal že v otroških letih, saj je bilo čebelarstvo družinska tradicija. Očetu je po-

magal pri vseh čebelarskih opravilih in tako pridobil znanje za samostojno čebelarjenje. Blizu doma je postavil ličen čebelnjak za 12 čebeljih družin v 10-satnih AŽ-panjih. Redno se je udeleževal društvenih predavanj ter izmenjeval izkušnje z drugimi čebelarji. Pri delu v čebelnjaku mu je vedno pomagala tudi žena, še posebej pri točenju medu, ogrebanju rojev in kuhanju voščin.

Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje in društveno priznanje ob 100-letnici organiziranega čebelarstva v dolini Dravinje. Martinovo čebelarstvo bo zdaj prevzela hčerka Martina, tako da se bo družinska tradicija nadaljevala. V spominu ga bomo ohranili kot dobrega prijatelja čebelarja.

ČD Slovenske Konjice

ŠTEFAN JAZBEC

1932–2014

Septembra lani smo se na pokopališču na Rovah poslovili od našega dolgoletnega člana Štefana Jazbeca. Rodil se je v vasi Dupeljne leta 1932. Čebelariti je začel leta 1968, že leto pozneje pa je postal tudi član našega društva in mu ostal zvest vse do konca svojega življenja. Čebelaril je z največ 10 AŽ-panji v čebelnjaku, najprej v Dupeljnah, pozneje pa v Zagorici, proti koncu življenja tudi ob pomoči sinov. Rad se je udeleževal čebelarskih srečanj, strokovnih predavanj in izletov, dokler mu

je zdravstveno stanje to dopuščalo. Za svojo prizadevnost je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. V prijetnem spominu nam bodo še dolgo ostala srečanja z njim, zlasti pa se ga bomo zapomnili po njegovi harmoniki, iz katere je znal izvabiti znane domače viže. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Čebelarska družina Homec, ČD Domžale

KAREL KOVAČ

1925–2014

G. Kovač je bil eden izmed ustanovnih članov našega društva leta 1958. Čebelaril je v Bohovi pri Mariboru in v Slovenskih goricah. Povprečno je skrbel za največ 50 čebeljih družin v AŽ-panjih. Za ohranjanje tradicije čebelarjenja v Sloveniji je prejel priznanje društva ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

ČD Jože Hribar Maribor-Tabor

ANTON BRENKUŠ

1927–2014

Maja lani je naše čebelarske vrste zapustil Podskokarjev Tone. Ker so čebelarili že na njegovem domu,

je leta 1959 poleg svoje hiše zgradil tudi čebelnjak. Čebelaril je s 40 in več panji. Član ČD Besnica je postal leta 1960. Tone je bil od leta 1965–1982 tajnik ČD Besnica, od leta 1990–1998 blagajnik ter od leta 1998 do smrti predsednik NO. Za svoje delo je leta 1975 prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 1985 pa še II. stopnje. Vestno se je udeleževal društvenih predavanj in sestankov. Bil je napreden čebelar, saj je svoje čebele pogosto prevažal na pasišča v Liko, na Jelovico in v Poljansko dolino. Čebelarji smo mu hvaležni za vse, kar je storil za razvoj čebelarstva, v spominu pa ga bomo ohranili kot dobrega prijatelja in čebelarja.

ČD Besnica

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

**Zaščitna oprema za
čebelarjenje**
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:

Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

**Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!**

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

GlasiloslovenskičebelarjeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko,Štajersko,KoroškoinPrimorskoleta1898.IzdajagaČebelarskazveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nobc@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/ČebelarskajniznicaJanezaGolicknika: vsak prvi delovni četrtak v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php.

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko čebelarjenja: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka in svetovalka za ekonomiko čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 8000, tiskano: 29. 1. 2015

Glasiloslovenskičebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Članom ČZS omogočamo 7 % popust pri nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR. Ob nakupu več kot 200 kg sladkorja omogočamo 11 % popust na vso čebelarско opremo.

LYSON

4-satno točilo na električni pogon z mizo za odkrivanje satja in vertikalnim sitom (vse v enem)
Cena: **866,00€**

Sušilnik cvetnega prahu inox (30 kg)
Cena: **2.313,00€**

Zaščitni kombinezon
Cena: **37,47€**

Sončni topilnil inox - mali
Cena: **182,00€**

Avtomatska polnilnica medu
Cena: **7.800,00€**

LR-panj z mrežo za kontrolo varoj
Cena: **82,50€**

Trietažni standardni 10-satni AŽ-panj s podnico za preverjanje števila varoj
Cena: **160,00€**

Standardni 10-satni AŽ-panj s podnico za preverjanje števila varoj
Cena: **102,00€**

Preostalo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si
Delovni čas: pon.–pet.: 9.00–19.00, sob.: 8.00–12.00

Belokranjski hram, d. o. o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-PANJI IN OPREMA
-SATNICE
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV

NADGRADNJE KAMIONOV

POGONI ZA TANGENTIALNA, KASSETNA IN RADIALNA TOČILA

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 4% popusta pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 50 EUR v naših prodajalnah

NAROČENO
POŠLJEMO
TUDI PO
POŠTI!

PRIVOŠČITE
VAŠIM ČEBELAM
NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
MALTOZA 2,5%
TROZA 2%
SLADKOR 2%

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD,
2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

**NUDIMO
IZDELAVO
SATNIC
IZ VAŠEGA VOSKA**

-MIN. KOLIČINA VOSKA
10 KG

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S

-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

URNIK
BATUJE
pon-pet 8.00-11.30
12.30-16.00
sob. ZAPRTO
URBN LUKOVICA
pon-pet 9.00-13.00
13.30-17.00
sob. 9.00-13.00

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

**ČISTEJŠI
CVETNI PRAH**

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU
IZDELUJEMO PANJE
AŽ Z NOTRANJIM
SMUKALNIKOM